

EMILIA ST. MILICESCU:

«Delavrancea»

avocarea unei cercetari istoriografice o ofera puberele de amantune care se ordoneaza de la sine si decurg unele din altele concurand, toate laolalta, in cele din urma la definitizarea unui portret sau unui adevar. Monografia Delavrancea tiparita de Emilia St. Milicescu in colectia Pe urmele lui... (Ed. Sport-Turism), face parte din categoria cartilor perfect informate asupra subiectului lor, dar in care documentul nu sta ca intr-un dezechilibru cu comunicarea...

STEFAN MITROI:

«Nimic despre singuratate»

Reportaj, iar nu poezie, asa cum ar fi fost de asteptat, continand «Nimic despre singuratate» (Ed. Eminescu, 1986), de Stefan Mitroi, cunoscut mai degraba ca poet si, cu toate acestea, inca neaprimat public in aceasta directie, asa cum ar fi meritat. Acea lirica abrupta si citeadanta sumbra, de un expresionism taranesc, reiesit dintr-o stilistica ca de enigma populara, este ramasa deocamdata in reviste si cine ar avea curiozitatea sa o examineze ar fi obligat la un efort in plus, spre a se documenta. Totusi, doua vorbe trebuie spuse pe tema aceasta spre a intelege o creatie care se misca unitar. E, in lirica lui Stefan Mitroi, o inclinatie catre un traditionalism de vers alb, modern in stil, batind catre Adrian Maniu si citeadanta catre lirismul «african», etopic, al lui Zaharia Stancu. Lumea e rurala si arhaica, traind in adanci senzatii de ritual ancestral si poetul se simte interpretul ei, amestec de un fel de euforie a sempervernilui. Ceea ce este vechi e, la el, absolut si chiar limbajul capata citeadanta un aer de lustruit, de stravechime. «Cum trec eu pe aceasta / pajiste / Care se cheama / Ferlicire si tristete / deopotriva / sufletul meu / se ridica / Sub forma unui arbor pe cerul / Fac eu un pas aici / O frunza se istroveste / Sus, in plutire / si e umbra ei / Chiar noaptea aceasta / care pare suspinata / de ochiul lui dumnezeu». Peste tot, astfel de stari somnambulice, iesind din sovaria unui suflet cu pasii impetivi in vreme fara istorie, dau un lirism recognoscibil la o revede ochire, semnul poetilor in afara de serie. «Piinea cea de taină», cum si-a intitulat autorul intia lui culegere de poezie, aparuta in reviste insa nu si in volum, poate fi, in lirica romaneasca tinara, un moment.

Reportajele din «Nimic despre singuratate» au mult din poezie, desi ele denota si un exercitiu jurnalistic propriu-zis, totusi nu atat de exagerat incit sa aduca spiritalul la frivolitate. Poetul nu e, precum altii, obsedat de a-si culege toate consenarile gazetaresti spre a spori in chip artistic bibliografia. El reține aici doar ceea ce i se pare elocvent sub raportul substantiei spirituale. In linia reportajului romanesc preocupat de specificul national, Stefan Mitroi reuseste a extrage, de pe pinza pe care o cu-

claselor de sus si a incercat sa fie la inaltimea năzuirilor lor. Documentata restituire a Emiliei St. Milicescu ne vorbeste, direct si indirect, pe intreg parcursul vietii lui Delavrancea de imposibilitatea adaptarii acestei singulare si contrastante personalitati la mediul urban romanesc. Zigarul intreaga sa viata, necompus cu migala si evlavie de distinsa cercetatoarea, schimbarea locurilor si a conditiilor, trecerea chiar de la un partid la altul, marturiseste un zbulcum, o neimpacare continua. S-a simtit bine alaturi de alti dezmosteniti ai vremii, de Caragiale si mai ales de Vlahuta, acest pentru omestea a dezmostenirii fiind probabil cauza adina a legaturilor lor, a coincidentelor de pozitii, de optuni, de opinii. Este interesant de reținut, ca fata de Nuvelele din ponor ale lui Slavici din 1880, Sultanea pare a fi o continuare a aceleiasi linii.

Cum Eminescu intră in 1893 in umbra, steaua lui Delavrancea se ridică. E cultivat de cercurile prin care a trecut Eminescu, unde joacă rolul acestuia. Gr. Păucescu, director la Timpul (cel care va publica in 1891 primul volum de articole eminesciene), ii va face pe Delavrancea in 1895 redactor sef la Epoca. In Epoca va tipări postuma eminesciana Dalila. In timpul din 1883 cu Vlahuta nu va face decit sa intareasca platforma proeminesciana comună. După cum antialexandrinismul lor din 1886, in fond un antiunimism, este totodata proeminescianism.

Intr-o generatie urmaşa lui Eminescu, Delavrancea este un ins de jos, un gazetar care reuseste sa intre in politica, sa fie deputat si senator. Delavrancea este un omestea a dezmostenirii nationale (prin care Delavrancea intelegea atat chestiunea taranescă cit si pe cea transilvană), era steaua polara a intregii lui activitati. Spre deosebire de Eminescu, in alta perioada si evident cu alte mijloace, Delavrancea pare a fi reusit aceluasi marce sau faze ca esasu. Dar a reusit el cu adevarat? (Activitatea politica a lui Delavrancea, insufletit de cele mai democratice si mai noble idealuri, merita o monografie separata.)

Alături de altii, de Griegorescu, Vlahuta, Mincu, Petrascu, s.a., Delavrancea face parte din acea «generatie artistă» care a fundat un «stil 1900» romanesc pe toate planurile vietii noastre culturale si artistice, ramificata literara fiindu-i samănătorismul. Nu e intimpicari ca la 1906 Delavrancea este aparator la bară a studentilor arestati pentru manifestatiile in favoarea limbei romane declansate de Nicolae Iorga. Iata inca un exemplu edificativ. Delavrancea este un mare director de constiinte pe linie eminesciana. Politica îl dezamăgese, drept care se va refugia in literatura scriind trilogia Moldovei, in care prin cultul lui Stefan cel Mare se va intalni din nou cu Eminescu. Dacă reiese din aceasta perioada pe care o descrie, in zilele mize si ardenca cu care a militat pentru el e apropiat. De fapt ceea ce-l rupe formal pe Delavrancea de trunchiul caruia aparține este absenta esecului. El a izbândit acolo unde altii si mai ales marile sale predecesori au esuat, in mijlocul unei mari izbici au fost alesei. Grător este că el care s-au impotrivit ideilor si năzuirilor lui au fost intr-un fel sau altul si adversarii lui Eminescu.

Emilia St. Milicescu a realizat conturul unei personalitati grandioase si mai ales de o densitate specifică cu totul particulară, fara de care epoca sau epocile pe care le-a străbătut, ca si istoria literaturii romane nu pot fi intelese. Cartea Emiliei St. Milicescu este o propunere de a-l redescoperi cu adevarat pe acest gigant izolat, asa cum de fapt trebuie sa redescoperim intregul secol XIX romanesc in toata grandoarea lui culturala, artistica si politica.

M. Ungheanu

tue insa cel treizeci de membri ai familiei Vale Mare. Astfel de propozitii au acuitate si sint, in definitiv, cu totul adevarate, continind si formule care se tin minte. Memorabila este si evocarea cite unei scene de istorie reconstituită, precum este aceasta, unde Lunca Dunării se așază la Sula in categoria extolcilor: «Pe oricare dintre străzile Sulei, in care se vorbea de prima, a treia sau a șasea, atingi pinza freatică a misterelor. In adine se vălurește suav o lume copleșitoare. Vilvoresc aici chipuri de printese duioase, cu părul mai strălucitor decât soarele, inaltate de străfete de culme mării. Din linii albastre se compun chipuri eterne. Peste toate strălucind se înalță, ca un munte, stâlpii. Si linistea, desigur, o linistea încăpătoare, vastă, boțată pe rind cu numele tuturor anotimpurilor. Ca o roșcovă din care timpul nu îndrănește nicodată să muște, apare, intr-un tărâș, Soarele. Se lumenește pină spre prinz pe tarabele negustorilor, pe urmele trase, în lungă de spună armăie pe cer și pleacă. Nepăsătoare, alături, marea.»

Cind documentează viața civilă, autorul se oprește tot la ceea ce i se pare esențial și un sir de tablouri printr-un muzeu popular dau ocazia unor scurte notițe etnografice de interes. Peste toate strălucind se înalță, ca un munte, stâlpii. Si linistea, desigur, o linistea încăpătoare, vastă, boțată pe rind cu numele tuturor anotimpurilor. Ca o roșcovă din care timpul nu îndrănește nicodată să muște, apare, intr-un tărâș, Soarele. Se lumenește pină spre prinz pe tarabele negustorilor, pe urmele trase, în lungă de spună armăie pe cer și pleacă. Nepăsătoare, alături, marea.»

Cind documentează viața civilă, autorul se oprește tot la ceea ce i se pare esențial și un sir de tablouri printr-un muzeu popular dau ocazia unor scurte notițe etnografice de interes. Peste toate strălucind se înalță, ca un munte, stâlpii. Si linistea, desigur, o linistea încăpătoare, vastă, boțată pe rind cu numele tuturor anotimpurilor. Ca o roșcovă din care timpul nu îndrănește nicodată să muște, apare, intr-un tărâș, Soarele. Se lumenește pină spre prinz pe tarabele negustorilor, pe urmele trase, în lungă de spună armăie pe cer și pleacă. Nepăsătoare, alături, marea.»

Artur Silvestri

listă in care fantezia lirică evocă spațiul natal, recuperind amintirile năpădite de «ciulinii timpului». Arhaicitatea atmosferă poartă amprenta unei expresivități moderne, evenimentul biografic dă frăgezime sentimentală imaginilor lirice. Sensibilitatea taranescă a autorului nu se relevă in vigoarea construcției prozodice, vorbele par cioplitiuri in lemn: «Mama șterge praful de pe-o nuntă veche / atipită-n largul sifon de băutura. / Tata își îndeașă luna pe-o ureche / Turburat de aspru ca o arătură / E un du-te-vino prin odă stinger, / lacrimi ale cinstei-ului răsăr și apun in lucrul. chipurile pier / mai afund in vreme și vin tot mai rar». Iesirea din canoanele prozodiei clasice nu-l dezavantajează pe poet, dovadă sînt cele citeva poezii scrise in vers liber de o remarcabilă expresivitate («Ca o împotrivire», «Deasupra mărilor», «Poem simplu»).

Ion Dumbrăvă propune in volumul «Argument pentru ziua ce vine» (Editura «Albatros», 1985) o poezie votu antiretorică, scrisă pe un ton blazat, in care domină sentimentul unei relativități dizolvante. Autorul ajunge (paradoxal) la o virtuozitate a inexpressivității, descriind apatic evenimente prozice, sau glosind pe marginea picturii existențiale. Este vorba de bine-

POEZIE

«PIERDUT IN VISE»

NICOLAE OANCEA

POEME

Editura Eminescu

Cel de al patrulea volum de versuri al lui Nicolae Oancea reuneste poezii de o factură meditativ-confesivă, rostite cu o melancolică seninătate și reactivind, in straturile adinci ale memoriei, vechi simboluri și reprezentări, răsfrinte in oglinda unei sensibilități marcate de lectură. Volumul debutează cu poezii contemplative, scrise in tonalități elegiace și care intru în stare confuză, de reverie și extaz, produsă de comunicarea cu elementele primordiale: marea și focul. «Poetul se simte, uneori, «intunecat dar ispitit de moarte», altcui «cuget senin și utuc», iar existența sa interioară se leagă de permanent între uitare și amintire: «Tot ce-am uitat e undeva strins / și împachetat in ceață, / dacă din greșală s-ar clătina / să nu mă doară / inimă nu te intuneca, / și nici tu capul meu luminat, / tot ce-am trăit vom uita / și vom trăi tot ce-am uitat...»

Poemele creează nu imagini ci stări, de așteptare, de căutare, de întoarcere in sine. Gesturile, încetinate ca în vise, rămân suspendate, totul este incert și înșel, de o adincă singurăritate: «Era să vin cu florile așază / și casa mea era și nu era, / pierdusem drumul sării, căte ea, / iluminat de clipa norocoasă / In care le găsisem in florind. / Cui să le dăru, cărei visătoare, / sau căru visător nemeavinind / prin cumpenele roase de mișcare?... // Era tirziu, ca-n

Urmare din pag. 1

tot mai mult chipul real de sub vălurile demagogice. Cielul abislian este elocvent in acest sens. George Călinescu nu putea fi bătut de antipatie pentru Italia. Intr-un articol (din octombrie 1944, după răsturnarea fascismului italian) scria entuzias și sincer: «Iubesc Italia cu aprindere, Italia este in ordinea spiritului intia mea țară...» «Italia n-a fost invinsă. A fost invins fascismul, s-a năruit un regim politic. Dar Italia eternă, țara marilor gânduri și superbelor forme, acea rămas in truntea umanității...» «Invazia colonială brutală a lui Mussolini a dat greș, însă Marco Polo și Carletti explorează intru eternitate globul pământesc...» In 1935 (Teodoros) Călinescu este piciorale desculte. Abislină, țară barbară, Chestia abisliană spiritul său era jignit de încălcarea drepturilor elementare ale națiunilor. Sint demontate aici, cu incusintă logică, vechile și mereu noile sloganuri ale statelor colonialiste, care își argumentau agresivitatea, inrobirea altor țări cu lozincă «civilizată» unor populații «barbare»: «Prietenul meu spune că Italia și Abisinia au între ele un conflict politic, se vor bate și urma va alege. Treaba lor. Dar voi vă amestecați in afacerea asta cu teorii care sint de-a dreptul primedloase. Unul a zis: in definitiv, e legitim ca un popor civilizată, cu cultură, să desfrințe pe unul barbar. Iată o erezie. Eu vă asigur că italienii, in afară de frazele ocazionale internationale, nu cred deloc că abisiniții sint barbari. Deschideți enciclopedia Treccani și vă veți convinge de cazul pe care îl fac italienii de cultura etiopiană. Nu e de altfel manual de istoria artelor care, venind vorba de arta religioasă creștină, să nu citeze Etiopia...» Prin chiar faptul că sintem creștini, noi nu ne-am scotit nicodată barbari. Dar Etiopia, dacă ați fi mai bine informați, este cea mai veche țară creștină, și nu există studiu de antichități christologice care să nu amintească papirusurile

REVISTA REVISTELOR

ADEVĂRURILE UNEI REVISTE DE ISTORIE

anale de istorie, nr. 4 din 1986, revistă scoasă de Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., reunește și in acest număr câteva articole de interes. Este vorba de o discuție frontală, cind cercetătorul nu copiază unghiuri de vedere imprumutate. Cit de actuale sint pentru noi dezbaterile și concluziile Conferinței de pace de la Paris din 1946 o demostrează articolul lui Stefan Lache. Înfișind o pagină de istorie contemporană plină de tuncesimie pentru Europa și lumea întreagă. Plin de interes este și comentariul asupra Comitetului național antifascist român, unul din primele, «dacă nu primul», din Europa. Înfișând in iunie 1933, Comitetul național antifascist român marchează apariția fascismului ca pe rictos extern pentru România. Se disociază între statele in care imediat după primul război mondial s-au instalat regimuri totalitare (Ungaria și Bulgaria) și acele state in care organizațiile de extremă dreaptă au fost propulsate la putere datorită sprijinului extern al Germaniei hitleriste. Comentariul, care pleacă de la

tr-un adine de mare, / și a trecut un mozt, o miază de zi. Subiectele meditației lirice sint de cele mai multe ori făcerea și cuvintele, mișcarea și nemșcarea, marea și focul și mai ales răcirea intr-un univers de forme instabile, proiectate după modelul realității dar altfel totuși, ca posibilități întrevăzute trecător și transpuse in frumoase metafore: «Ar trebui să nu te mai temi, / viața-i ca marea / o apă, / numai norii intunecați, norii negri / fac ploile să înceapă... / Cit e cerul senin și frumos, / seceța poate să vină, / ieri am fost răvășit / de prea multă lumină. // Ar trebui să nu te mai temi, / viața ca marea vine și este... / lângă uol care s-a spart — / pasărea care-l privește».

Afinității care dirijează lecturile de poezie indică registrul dominant al versurilor lui Nicolae Oancea in frumoase poezii ca acestea: «Vine lebăda vie și face, / vine lebăda moartă cîntind, / poate de prea mult albastru, / poate de galben prea mult... // Totuși cerul să-l spargi undeva, / cit să existe o poartă / prin care ușor va zbura / lebăda vie cu lebăda moartă... // Mai pune alb și puțin verde crud, / intinde lumina și umbrele toate... / vreau să aud, vreau mult să aud / cum trece culoarea prin vreme».

Rătăciră intru forme incerte, așteptarea, singurătatea derivă in ultimă instanță din același sentiment al thanaticului prezent intr-o nuanță, un simbol sau o sugestie in aproape fiecare poem. Acest sentiment nu devine însă nicodată sumbru nu împinge la mizantropie sau deznădejde, nu dobîndește accente patetice. Rostite cu discreție, neluștite sint pozitivitate, iar singurătatea este mai curind o stare proprie sufletului decit una angosantă: «Trebuie să nici nu vină cineva, / cineva luminind sau neluminind, / eu să-mi leg firea de o stea / și să mă închid intr-un gînd // Singur mă bănuiesc de necredință / față de un zeu care nici n-a trăit // Pozi, nu sint de aici, cu salcîmi / poate m-au răfăcit». Rătăciră nu înseamnă însă o izolare in labirint, ci o trecere prin spații totuși prietnice, cu stele căzînd pe lanuri de crini, cu ceva «aromitor» care imblînzește spaimele, cu amintiri din univesitate poetice, cu «mărsăș cîntind». In toate aceste căderi, alunecări, trosiri, uitări și insinuară, numai iubirea e uluitoare și mereu prezentă, ca un fir al Ariadnei luminind drumul in această poezie in care însă pieruși labirintului, transparență, dau spre ceruri deschise și răsfrîng închipuirii «cercetătorului»: «In jurul unei stele mari / pe care o vedeai departe / cum trebuie să vezi din moarte / coroana unor arbori seculari // In jurul stele, alte stele / mereu se-adăugă ceva / in cer, singurătății mele: / un nor, un fulger, cite-o stea». Reflexive și grave, cu rare accente ludice, poemele conturează un univers interioar distinct, construit pe un sistem propriu de simboluri.

Sultana Craia

*) Nicolae Oancea: «Poeme», Editura «Eminescu», 1986.

Gestul artistului

etiopiene, fără de care multe texte ar fi azi pierdute».

Dacă invadarea Etiopiei avea nevoie de ideea «civilizării», ocuparea brutală a Cehoslovaciei sau Poloniei nu mai necesită decit pretexte confectionate. Călinescu răspunde cu un nou ciclu de articole: «Frigman și Bovenioli», «Intunecat Ev mediu, Frigman, Cere vilios, Danzig. S-ar crede, după titluri (in fond, nu mult decit transparente) că se recurge la fabulă sau parabolă, pentru a se sugera discret un adevar. In realitate sint niște pamflete corozive, răsturnătoare fără menajamente sint de o obscuro precizie care se încălece dreptul international. Frigman era o țară cu populație densă și deci industrială. «Bovenia era o țarășoară vecină, aproape fără nici o însemnătate politică. Nenorocirea Boveniei (căci va fi la mijloc o nenorocire) este că in vreme ce Frigman avea pășunile cele mai stérpe Bovenia era acoperită cu o prea frumoasă țărășă. Pășnică cătinare de cozi a statelor Boveniei lrită in cele din urmă pe vecinii cu vaci slabe... Situația deveni in curind nesuferită, fiindcă bovenii începuseră să atenteze la siguranța statului frigman. Mă veți întreba: cum să fie frigman din Frigman? Este oare lingă graniță pu piscat de un purice. Făcîndu-se examenul agresorului, se constată că puricele sârșite hotarul din Bovenia... Norii se invirtuie, pe vreme de secetă in Frigman, dar fugeau și se prefăceau in ploaie in Bovenia. Frigmanii dăduro ocazional de avertisment bovenilor ca să nu mna atragă norii, dar totul fu in zadar... In urma unor asemenea «provocări», Frigmania (prin anagramă de la Germania) ocupă Bovenia (Cehoslovacia).

Talenta, arta nu se pot învăța. Dincolo de artă însă, George Călinescu înșăpunem o nouănotă — care bărea — zice, omenesc și prietniiu, bizar, era in fond, in mai tot scrisul său de un bun simț etic exemplar. Lectura publicisticii sale (cu puține excepții explicabile istorice) este (pentru oricine o binevoită cură de sanitate ideatică, estetică și morală).

contribuțiile volumului Comitetul național antifascist român, 1935, relevă și alte concluzii ale studiilor de care se ocupăm și care definesc poziția României in ansamblul politic european al vremii. In slujba adevărului istoric, împotriva vechilor interpretări istorice și concluzii, și mai ales împotriva unei mentalități istoriografice, este pus articolul lui Al. Diță despre victoria romanească de la Bova. In acest articol sunt rezvoarele, recitind interpretările și, lepădîndu-le lecturile false, cit și reconstituirea neintemeiată, oricit de faimoase ori reputate ar fi fost, Al. Diță ne atrage atenția că grăia față de faptele propriului nostru patrimoniu istoric trebuie să fie mai mare. Al. Diță scoate din istoria acestui eveniment din sablonul in care a fost înghesușată și restituie adeverată față și importanța a luptelor la 1895, de la Rovine, veritabilul context politic european al vremii. Eliberarea adevărului din tiparele sclerice constituie una din datele istoriografice naționale. Bizu pe documente noi și vechi, Al. Diță a făcut-o pentru Mirocea cel Mare. Rămîne ca acest act de justiție față de trecutul poporului și statelor românești, a contribuției lor complexe in cadrul european să se facă și in alte cazuri asemănătoare. Pe cine poate supăra și așa victorie înregistrată și dependentă a Marelui Voievod Mircea asupra lui Balazid, pe cine poate deranja concluzia, că Mircea Voievod n-a fost vasalul lui Sigismund de Luxemburg, cine e incomodată că Mircea este cel Mare, adică modelul lui Stefan cel Mare in raport cu otomanii?

Alexandru Horia

emilia căldăraru

Deget de vînt

Crusta e tot mai subțire,
Duh jupuit de membrane,
Calc pe un ax de bulboane,
Gata oricînd să aspire.

Crusta, trufie pierdută,
Deget de vînt simt în ceață.
Stringe a buclii volută
Intr-o abulică-agrafă.

Eu eram marquesa

Am înțeles jocul.
Eu eram frumoasa marquesa,
Tu erai majordomul zurlui —
Care-și adoră sehora.
Eu o să-mi pun rochia cu crinolină
Tu, impecabilul frac visiniu,
După care vei ațușa tuturora:
„Inalta mea doamnă
Deschide balul de toamnă”.

Totul e cit se poate de minunat;
Dacă nu chiar teribil.
Sub candelabru ferice aprins,
Cu tava plină de cupe inspumate,
Descrii împrejur-mi fulgurante volute,
Încit, șocatele măști și staturi
Devin candelabru-ferice.
Sub candelabru ferice aprins,
În rochia mea cu tonuri complicate,
Încerc să-mi compun un aer distins,
Să mă înțeleg bine înflăcă pe tocurile-cui,
Să surd, din stînd și din mers,
La stînga, la dreapta,
Și, desigur, învers.

Totul ar fi cit se poate de minunat;
Dacă n-ar fi teribil,
Fiindcă, doamne, și astăzi, ca un făcut,
Mă sufocă, de cit mă mai stringe,
Rochia asta de imprumut.
Fiindcă, doamne, singul de joc
Pe toc-cui,
Lasă și azi, pe covor, cărării,
Cărării indiscrete, de sînge...

mihai deșelaru

La Mărășești

La Mărășești nu spunee multe vorbe,
Nu scufundați durerii în slăbiciuni lumești.
De o tristețe anume nu-i nimeni să ne-absoale,
Cuvintele sînt grele oricum le potrivești.

Acele liste oarbe, cu marii dispăruiți,
N-au cum să mai străvadă neliniștea prin
ziurii.

Urechile sînt surde cînd doi sînt de osculți
Și marmorele parcă au căzut pe gînduri.

Tăceți, dacă se poate, cite-o necuvintare
Îmense ce se naște atunci, suită-n vine,
Să-audă toți soldații că v-am adus cu mine,
Trăgînd pe străzi cîmpia din munte pin-la-
mare.

Ah! Căi mutilați se vor scula-n picioare,
Cu toată carnea ruptă-ntorcîndu-se pe oase,
S-audă iarba deasă crescută pe spinare,
Și două mii de ani cum cîmpurile trase

Ori tei din Copou va fremăta o boare
Curată de mîrșe ca un suris de-acasă,
Cu palme moi pe frunze și cu îmbrățișare
Din care mișterea pe creștete se lasă.

Atunci veți desluși răsuflutele-n iarbă,
Copaci pe care din rădăcini nu-i albă
Și va pluti pe riuri o dimineată albă
Al cărei răsărit l-am adăstat cu toții.

Adio, e mai simplu și totodată greu:
În rînduite vorbe zadar cad plecăciuni,
Fiindcă, la Mărășești, zidul mausoleu,
E monumental Cosmic al ăstei națiuni.

Geografie

Ies eroii de la Plevna într-o noapte
de mătase,
De sub vălul de memorii, într-un ceas
precum un măr,
Le-aud oasele pe uliți la lumina lunii scoase,
Parcă-ouzi adîncii piraie și păduri într-adevăr.
La Vidin a nins cu Alba, a plouat
cu Maramureș.

teatru

Teatrul și educația tineretului

2. Dramaturgii se apropie de o care-
care prudentă de problemele noilor ge-
nerații. Să fie tinerii chiar alt de lipsiți
de preocupări interesante, să fie
lipsiți de dramatism, încit să nu merite
atenția scriitorilor de teatru?
Pe Platon Farcușu îl găzduiește, pînă
acum, cu două piese pe scena Naționa-
lului — îl atrage conflictul dintre ge-
nerații, dintre părinți și copii. Tinerii
sînt înțelegători, vulcanici, nemulțumiți
sau nerezitați, crezînd că li se
cuvine totul sau că pot pielea oricînd
de-acasă, pentru a se sustrage obsesiv
tutele părințești. Mai puternic an-
gațat în răzmerița sufletului deent în
acțiuni și sentimente robuste, tinerii lui
Pardău sînt mai mult contururi, creio-
nate în grabă, situate artificial, la anti-
podul de vîrstă echilibrată a maturității.
Dacă Ștefan — blîndul și tencălele ac-
tivist din „Iubirile de-o viață și Ioan” —
directorul hătuit de probleme, din piesa
Innești (ambii interpretat cu firesc
înegabil al lui George Dîncă) și-nu
insusit sentimentul datoriei, al loialității,
al onestității, copiii acestora trăiesc
necesitate de furie ale vîrstei teribile, as-
pirînd să-și depășească părinții nu sînt
în caracter, cît în funcții sau avantaje.
Cuplul Nicolae — Vera (tonestii) ață-
tărdă del tineri provenind din medii so-
ciale diferite. Claudiu Bleanz realizează
un Nicolae recalcitrant, nervos, acuzîndu-
du-și părințele de nepăsări, stîm-
pîndu-se frustrat și nedreptății cînd tre-
buie să susțină consecințele demiso-
nării tatălui. Egoist, total indiferent la
drama părințelii, Nicolae își caută doar
protecția socială. Vera este mai tot

„O, nu vă neliniștiți, sehora.
Jocul acesta se-nchiriază cu ora”.

Lege

Cînd scapără strigătul cucului, sus,
Rumul din jos se-apleacă supus.

Cînd topăie-n ierbi copilul, cum cucul,
Pămîntul apasă cărarea, izbucl.

Cînd lacul se-adapă cu ploaia, cum ierbele,
Mizga, pe nuferi, și-aplaudă jerbele.

Cînd vara, în tine, se zîvîntă, cum ploaia,
În mine lovește, din cioc, ghionnoia.

Cînd eu, tu ...cînd tu, eu ...[complicii ecuației].
Ce zici că-i asta? Legea compensației?

Era pe cînd

Era pe cînd nu se zărea...
M. Eminescu

Ca toamna, în frunza-i răscîlîită,
Privesc naivii juri din poze,
Era pe cînd nu începuse
Războiul celor două roze.

Era pe cînd barocă ceață
De din abisuri și de peste
O mai zăream, o mai lăstăm,
Azi nici c-o mai zărim. Dar este.

Era pe cînd nu se zărea
Pe-al palmei lemn monedă suie,
Plătînd o veste de tondele.
Azi o zărim. Dar vetea nu e.

Iscoadă albastre, pe iazuri albastre,
Aripa pasării trece,
Și cine ar spune, privînd-o,
Că într-un mîer de ceară mă petrece.

Nepămîntește

Octombrie. Ploi. Predoslavia
Tempoului nostru poetic.
Citește-mi, te rog, din Bacovia.
Mai trebuie haru-i ascetic.

Octombrie. Păsări grăbite
Să-și piardă plîntea-n neant —
Parabole introvertite,
Montate-ntru-n film captivant.

Octombrie. Capăt al gestului
Cu care se-ating posedată.
Tăgădă a totului, restului.
Solemn requiem în acțiia.

Octombrie. Nepămîntește.
Mai toamnă must negru din ol.
Nu plînge. Citește. Citește.
Sînt gata de golul din gol.

Șoapte

Șoapte mișterînd văzduhul cheamă
publerea-napoi.
Ca pe aripe de păsări acut de-vino iureș
E aducerea aninate a zidirilor din noi.

A venit Mihai Viteazul să-i innumere pe-ai lui
Și de-a dreapta Domnul Ștefan își orînduie
osteniile.
Alexandru Ioan Cuza ingenuinca la Vaslui
Să primească-nchinăciunea din hrissovurii
iernii.

Ochii lui Vasile Lupu trec izvoare de neliniști.
Basarabii suie-n frescă pe cai aprigi —
pe cai vii.
Doar ce Vodă Brîncoveanu se încrunță
peste sineși
Și-n sprincenele-mbinat sparge stropi
de veșnicii.

Ies eroii de la Plevna, ca din bulgări
de durere
Ai cuprinderii în palma domnitorilor români.
Nu lipsește nici un nume — nici o floară
nu pierie;
Și-i presimt ca pe-o lumină cum în vatra
lor rămîn.

La Reduță mai viește hora noastră
de-noire;
Ca tăierile de seceri snopi de chioate-aurim.
Nu se poate nici un Peneș să nu-i știm
să mai respire,
Nici o Dunăre de-a noastră să nu vrem
să mai iubim.

Șoapte mișterînd văzduhul cheamă
publerea-napoi.
Ca pe aripe de păsări acut de-vino iureș
E aducerea aninate a zidirilor din noi.

A venit Mihai Viteazul să-i innumere pe-ai lui
Și de-a dreapta Domnul Ștefan își orînduie
osteniile.
Alexandru Ioan Cuza ingenuinca la Vaslui
Să primească-nchinăciunea din hrissovurii
iernii.

Ochii lui Vasile Lupu trec izvoare de neliniști.
Basarabii suie-n frescă pe cai aprigi —
pe cai vii.
Doar ce Vodă Brîncoveanu se încrunță
peste sineși
Și-n sprincenele-mbinat sparge stropi
de veșnicii.

Ies eroii de la Plevna, ca din bulgări
de durere
Ai cuprinderii în palma domnitorilor români.
Nu lipsește nici un nume — nici o floară
nu pierie;
Și-i presimt ca pe-o lumină cum în vatra
lor rămîn.

La Reduță mai viește hora noastră
de-noire;
Ca tăierile de seceri snopi de chioate-aurim.
Nu se poate nici un Peneș să nu-i știm
să mai respire,
Nici o Dunăre de-a noastră să nu vrem
să mai iubim.

Șoapte mișterînd văzduhul cheamă
publerea-napoi.
Ca pe aripe de păsări acut de-vino iureș
E aducerea aninate a zidirilor din noi.

A venit Mihai Viteazul să-i innumere pe-ai lui
Și de-a dreapta Domnul Ștefan își orînduie
osteniile.
Alexandru Ioan Cuza ingenuinca la Vaslui
Să primească-nchinăciunea din hrissovurii
iernii.

Ochii lui Vasile Lupu trec izvoare de neliniști.
Basarabii suie-n frescă pe cai aprigi —
pe cai vii.
Doar ce Vodă Brîncoveanu se încrunță
peste sineși
Și-n sprincenele-mbinat sparge stropi
de veșnicii.

Ies eroii de la Plevna, ca din bulgări
de durere
Ai cuprinderii în palma domnitorilor români.
Nu lipsește nici un nume — nici o floară
nu pierie;
Și-i presimt ca pe-o lumină cum în vatra
lor rămîn.

La Reduță mai viește hora noastră
de-noire;
Ca tăierile de seceri snopi de chioate-aurim.
Nu se poate nici un Peneș să nu-i știm
să mai respire,
Nici o Dunăre de-a noastră să nu vrem
să mai iubim.

Șoapte mișterînd văzduhul cheamă
publerea-napoi.
Ca pe aripe de păsări acut de-vino iureș
E aducerea aninate a zidirilor din noi.

A venit Mihai Viteazul să-i innumere pe-ai lui
Și de-a dreapta Domnul Ștefan își orînduie
osteniile.
Alexandru Ioan Cuza ingenuinca la Vaslui
Să primească-nchinăciunea din hrissovurii
iernii.

Ochii lui Vasile Lupu trec izvoare de neliniști.
Basarabii suie-n frescă pe cai aprigi —
pe cai vii.
Doar ce Vodă Brîncoveanu se încrunță
peste sineși
Și-n sprincenele-mbinat sparge stropi
de veșnicii.

Ies eroii de la Plevna, ca din bulgări
de durere
Ai cuprinderii în palma domnitorilor români.
Nu lipsește nici un nume — nici o floară
nu pierie;
Și-i presimt ca pe-o lumină cum în vatra
lor rămîn.

La Reduță mai viește hora noastră
de-noire;
Ca tăierile de seceri snopi de chioate-aurim.
Nu se poate nici un Peneș să nu-i știm
să mai respire,
Nici o Dunăre de-a noastră să nu vrem
să mai iubim.

Șoapte mișterînd văzduhul cheamă
publerea-napoi.
Ca pe aripe de păsări acut de-vino iureș
E aducerea aninate a zidirilor din noi.

A venit Mihai Viteazul să-i innumere pe-ai lui
Și de-a dreapta Domnul Ștefan își orînduie
osteniile.
Alexandru Ioan Cuza ingenuinca la Vaslui
Să primească-nchinăciunea din hrissovurii
iernii.

Ochii lui Vasile Lupu trec izvoare de neliniști.
Basarabii suie-n frescă pe cai aprigi —
pe cai vii.
Doar ce Vodă Brîncoveanu se încrunță
peste sineși
Și-n sprincenele-mbinat sparge stropi
de veșnicii.

marele meu defect este că acționez încă
spontan. Nu m-am lepădat de reflexul
spontan al pilotului de vînatore.
Imagine pe retina sau ecou sonor pe
tîmpan și fulgerător, riposă. Sînt alit
de departe de echilibrul la care trudez zi
de zi, încit mă apucă disperarea. Mă apucă
periclitarea în fața imposibilității de a decide.
Aici condiția pilotului de vînatore: decizie
instantanee — ripostă sincron deciziei s-a anu-
lat. M-am transformat într-un adevărat măgar
al lui Buridan. Am terminat revvederea răz-
bii după discuția cu Sara. Sara imi cere o năvălă
istorică: „Călăgăreni”. Nu știu să scriu. Me-
fisto mi-a dat studiul lui „O nedreptate isto-
rică”. Ulterior. Răvăsitor. Contestă vehement
hotărîrea celor „mari” cu privire la neacor-
darea cobeligeranței. Are o informație în-
toare. Cel „mari” au falsificat istoria, partici-
pării noastre în cel de-al doilea război, au
mutilat-o; au operat la liberul arbitru asupra
faptelor, nedreptatea este atit de mare încit
imi vine să urlu. Mi-a dat studiul care este
un monument cu un singur consemn: „nu-
vede nimeni”. Am înțeles în toată gravitatea
lui acest consemn. Studiul este plin de conse-
cințe. Imediat. Mai tirziu. Posteroare deceniilor
care se vor urma. Implică mai ales euisele
războiului. Politica lui. Responsabilitățile mo-
rale ale tuturor conducătorilor marilor puteri.
Numai decodificarea transmisiunilor germane
și drama Coventry-ului sînt un câmp de ac-
uzare. S-a mutat centrul de atenție al opi-
niei mondiale pe crimele monstruoase ale lui
Hitler. Cu ce sînt mai puțin monstruoase
bombardamentele asupra orașelor deschise ale
Germaniei? Ori Hiroshima? Faptul că ești
victorios te poate absolvii de crime de război?
Cum pot rămîne inert la asemenea docu-
ment? Ce-a vrut Mefisto, pe ce reacție a scot-
tat? În ce fel vrea să mă implic?

De unde și cum a inventat-o pe Cristina?
Pentru că el a inventat-o? Sau el a în-
vălă rezervă strategică. Cine este, de fapt,
Cristina? De ce m-a zmul de la Vasilești?
Pentru că el m-a zmul? Am simțit-o atunci.
Am simțit-o cînd mi-a dat „O nedreptate isto-
rică”. Am simțit că fata aceea stranie este in-
venția lui după scena pe care-a făcut-o Valen-
tina acasă la Mefisto, la masa aceea de des-
partire cînd salma, narcisiana Valentina m-a
somat să rămîn.

Mefisto a prevăzut breșa? Cred că da. Acolo
la Vasilești se naște ceva. Acolo un principiu
abstract devine factor social. Acolo un
punct de vedere devine necesitate istorice a revoluției. Adică
vîd revoluția ca pe o cotitură radicală a isto-
riei românilor. Am cercetat arhivele comunită-
ții de avere grănicerești la Caransebeș după
înțelegerea cu Pătru, eliberat împreună cu Pițu
și cellalți, fără Radu Belcotea, condamnat pen-
tru „lămurirea” legăturilor cu Maria Vărzaru.
Monstruos. Era de așteptat. Fost ofiter. Meru
numai aparențele. Meru numai aparențele.

Înce este o gazdă foarte bună care nu
te obliga printr-o ospitalitate excesi-
vă. O gazdă exactă care care fiecare se-
vicie este planificat riguros și toate
serviciile la un loc nu depășesc costul; dar nu
sînt nici sub cost. De ce n-am stat la Bassmann?
Pentru că, după drama care l-a pusit, doctorul
a devenit alcoolic. Contesina a fugit cu un
maior conte. Nu cred că era din S.S. Pe Hans
l-a împușcat Hauser, atunci în noaptea cînd
Pill a ordonat masacrarea ostatecilor. Pe Pill
l-am văzut cu ochii mei într-o coloaană de pri-
zonieri, la Arad cînd m-am dus la Ella și
mi-am dat seama că Ella este morfomană. Mai
ales aici la B. războiul există încă, drama-
tic, traumatizant, în conștiințe. Doctorul Bas-
mann a pierdut totul. Și Inge a pierdut totul.
Nu are decit 32 de ani. Trăiește într-un fel de
automatism straniu. Pare ea și nu este ea.
Poate bea și Inge. Nu-mi dau încă seama. Și
Meinwurf și Kiraly baci vor merge cu mine.
Nu va merge Zoltan care este o enigmă. Ori-
cum, mă simt bine aici, pe locurile unde, în
adolescență, am întîlnit pusta bănățeană în to-
ată frumusețea ei magică. Nicu Bujor vorbește
în dulcele grai bănățean și asta este o în-
cîntare, un desfăt. Am să trec pe fișe cuvintele
rare, vechi, pline de poezie, trimetind la stră-
vechimi, la obiceiuri și obiceiuri. Doctorul In-
ge este un bărbat de tenor are Bujor și
ce fecior este Bujor și ce fecierică trebuie să
fie Maria, se vede pe ea, a înflorit, este de
nerecunoscut Maria. Am în mine, adine, răsco-
litorul momentului B. cînd am trecut liniile cu
patru, era Pătru, era Ochisor. B. era ocupat
de subunități din divizia Prinz Eugen, asta mă
obsedează, mă obsedează desumumarea ostateci-
lor împușcați din ordinul lui Pill. A trebuit să
asist, nu l-am putut salva, a trebuit să asist,
obrazul putrefiat al lui Ilie Broscaru, ce mai
rămăsesse din el, moletiera aceea, bocancii, cin-
reua, cartilagile, a trebuit să asist și am vă-
zut privirea opacă, rea a lui Luchescu cînd
Ileana aceea mi-a sărutat mina înainte de a
putea să mă împotrivesc și Maria a vorbit de
noi, de otașii români care l-am salvat pe cel-
lălți, și femeile mi-au dat flori, a fost un fel

Șoapte mișterînd văzduhul cheamă
publerea-napoi.
Ca pe aripe de păsări acut de-vino iureș
E aducerea aninate a zidirilor din noi.

A venit Mihai Viteazul să-i innumere pe-ai lui
Și de-a dreapta Domnul Ștefan își orînduie
osteniile.
Alexandru Ioan Cuza ingenuinca la Vaslui
Să primească-nchinăciunea din hrissovurii
iernii.

Ochii lui Vasile Lupu trec izvoare de neliniști.
Basarabii suie-n frescă pe cai aprigi —
pe cai vii.
Doar ce Vodă Brîncoveanu se încrunță
peste sineși
Și-n sprincenele-mbinat sparge stropi
de veșnicii.

Ies eroii de la Plevna, ca din bulgări
de durere
Ai cuprinderii în palma domnitorilor români.
Nu lipsește nici un nume — nici o floară
nu pierie;
Și-i presimt ca pe-o lumină cum în vatra
lor rămîn.

La Reduță mai viește hora noastră
de-noire;
Ca tăierile de seceri snopi de chioate-aurim.
Nu se poate nici un Peneș să nu-i știm
să mai respire,
Nici o Dunăre de-a noastră să nu vrem
să mai iubim.

Șoapte mișterînd văzduhul cheamă
publerea-napoi.
Ca pe aripe de păsări acut de-vino iureș
E aducerea aninate a zidirilor din noi.

A venit Mihai Viteazul să-i innumere pe-ai lui
Și de-a dreapta Domnul Ștefan își orînduie
osteniile.
Alexandru Ioan Cuza ingenuinca la Vaslui
Să primească-nchinăciunea din hrissovurii
iernii.

Ochii lui Vasile Lupu trec izvoare de neliniști.
Basarabii suie-n frescă pe cai aprigi —
pe cai vii.
Doar ce Vodă Brîncoveanu se încrunță
peste sineși
Și-n sprincenele-mbinat sparge stropi
de veșnicii.

Ies eroii de la Plevna, ca din bulgări
de durere
Ai cuprinderii în palma domnitorilor români.
Nu lipsește nici un nume — nici o floară
nu pierie;
Și-i presimt ca pe-o lumină cum în vatra
lor rămîn.

La Reduță mai viește hora noastră
de-noire;
Ca tăierile de seceri snopi de chioate-aurim.
Nu se poate nici un Peneș să nu-i știm
să mai respire,
Nici o Dunăre de-a noastră să nu vrem
să mai iubim.

Șoapte mișterînd văzduhul cheamă
publerea-napoi.
Ca pe aripe de păsări acut de-vino iureș
E aducerea aninate a zidirilor din noi.

A venit Mihai Viteazul să-i innumere pe-ai lui
Și de-a dreapta Domnul Ștefan își orînduie
osteniile.
Alexandru Ioan Cuza ingenuinca la Vaslui
Să primească-nchinăciunea din hrissovurii
iernii.

Ochii lui Vasile Lupu trec izvoare de neliniști.
Basarabii suie-n frescă pe cai aprigi —
pe cai vii.
Doar ce Vodă Brîncoveanu se încrunță
peste sineși
Și-n sprincenele-mbinat sparge stropi
de veșnicii.

Ies eroii de la Plevna, ca din bulgări
de durere
Ai cuprinderii în palma domnitorilor români.
Nu lipsește nici un nume — nici o floară
nu pierie;
Și-i presimt ca pe-o lumină cum în vatra
lor rămîn.

La Reduță mai viește hora noastră
de-noire;
Ca tăierile de seceri snopi de chioate-aurim.
Nu se poate nici un Peneș să nu-i știm
să mai respire,
Nici o Dunăre de-a noastră să nu vrem
să mai iubim.

marele meu defect este că acționez încă
spontan. Nu m-am lepădat de reflexul
spontan al pilotului de vînatore.
Imagine pe retina sau ecou sonor pe
tîmpan și fulgerător, riposă. Sînt alit
de departe de echilibrul la care trudez zi
de zi, încit mă apucă disperarea. Mă apucă
periclitarea în fața imposibilității de a decide.
Aici condiția pilotului de vînatore: decizie
instantanee — ripostă sincron deciziei s-a anu-
lat. M-am transformat într-un adevărat măgar
al lui Buridan. Am terminat revvederea răz-
bii după discuția cu Sara. Sara imi cere o năvălă
istorică: „Călăgăreni”. Nu știu să scriu. Me-
fisto mi-a dat studiul lui „O nedreptate isto-
rică”. Ulterior. Răvăsitor. Contestă vehement
hotărîrea celor „mari” cu privire la neacor-
darea cobeligeranței. Are o informație în-
toare. Cel „mari” au falsificat istoria, partici-
pării noastre în cel de-al doilea război, au
mutilat-o; au operat la liberul arbitru asupra
faptelor, nedreptatea este atit de mare încit
imi vine să urlu. Mi-a dat studiul care este
un monument cu un singur consemn: „nu-
vede nimeni”. Am înțeles în toată gravitatea
lui acest consemn. Studiul este plin de conse-
cințe. Imediat. Mai tirziu. Posteroare deceniilor
care se vor urma. Implică mai ales euisele
războiului. Politica lui. Responsabilitățile mo-
rale ale tuturor conducătorilor marilor puteri.
Numai decodificarea transmisiunilor germane
și drama Coventry-ului sînt un câmp de ac-
uzare. S-a mutat centrul de atenție al opi-
niei mondiale pe crimele monstruoase ale lui
Hitler. Cu ce sînt mai puțin monstruoase
bombardamentele asupra orașelor deschise ale
Germaniei? Ori Hiroshima? Faptul că ești
victorios te poate absolvii de crime de război?
Cum pot rămîne inert la asemenea docu-
ment? Ce-a vrut Mefisto, pe ce reacție a scot-
tat? În ce fel vrea să mă implic?

De unde și cum a inventat-o pe Cristina?
Pentru că el a inventat-o? Sau el a în-
vălă rezervă strategică. Cine este, de fapt,
Cristina? De ce m-a zmul de la Vasilești?
Pentru că el m-a zmul? Am simțit-o atunci.
Am simțit-o cînd mi-a dat „O nedreptate isto-
rică”. Am simțit că fata aceea stranie este in-
venția lui după scena pe care-a făcut-o Valen-
tina acasă la Mefisto, la masa aceea de des-
partire cînd salma, narcisiana Valentina m-a
somat să rămîn.

Mefisto a prevăzut breșa? Cred că da. Acolo
la Vasilești se naște ceva. Acolo un principiu
abstract devine factor social. Acolo un
punct de vedere devine necesitate istorice a revoluției. Adică
vîd revoluția ca pe o cotitură radicală a isto-
riei românilor. Am cercetat arhivele comunită-
ții de avere grănicerești la Caransebeș după
înțelegerea cu Pătru, eliberat împreună cu Pițu
și cellalți, fără Radu Belcotea, condamnat pen-
tru „lămurirea” legăturilor cu Maria Vărzaru.
Monstruos. Era de așteptat. Fost ofiter. Meru
numai aparențele. Meru numai aparențele.

Înce este o gazdă foarte bună care nu
te obliga printr-o ospitalitate excesi-
vă. O gazdă exactă care care fiecare se-
vicie este planificat riguros și toate
serviciile la un loc nu depășesc costul; dar nu
sînt nici sub cost. De ce n-am stat la Bassmann?
Pentru că, după drama care l-a pusit, doctorul
a devenit alcoolic. Contesina a fugit cu un
maior conte. Nu cred că era din S.S. Pe Hans
l-a împușcat Hauser, atunci în noaptea cînd
Pill a ordonat masacrarea ostatecilor. Pe Pill
l-am văzut cu ochii mei într-o coloaană de pri-
zonieri, la Arad cînd m-am dus la Ella și
mi-am dat seama că Ella este morfomană. Mai
ales aici la B. războiul există încă, drama-
tic, traumatizant, în conștiințe. Doctorul Bas-
mann a pierdut totul. Și Inge a pierdut totul.
Nu are decit 32 de ani. Trăiește într-un fel de
automatism straniu. Pare ea și nu este ea.
Poate bea și Inge. Nu-mi dau încă seama. Și
Meinwurf și Kiraly baci vor merge cu mine.
Nu va merge Zoltan care este o enigmă. Ori-
cum, mă simt bine aici, pe locurile unde, în
adolescență, am întîlnit pusta bănățeană în to-
ată frumusețea ei magică. Nicu Bujor vorbește
în dulcele grai bănățean și asta este o în-
cîntare, un desfăt. Am să trec pe fișe cuvintele
rare, vechi, pline de poezie, trimetind la stră-
vechimi, la obiceiuri și obiceiuri. Doctorul In-
ge este un bărbat de tenor are Bujor și
ce fecior este Bujor și ce fecierică trebuie să
fie Maria, se vede pe ea, a înflorit, este de
nerecunoscut Maria. Am în mine, adine, răsco-
litorul momentului B. cînd am trecut liniile cu
patru, era Pătru, era Ochisor. B. era ocupat
de subunități din divizia Prinz Eugen, asta mă
obsedează, mă obsedează desumumarea ostateci-
lor împușcați din ordinul lui Pill. A trebuit să
asist, nu l-am putut salva, a trebuit să asist,
obrazul putrefiat al lui Ilie Broscaru, ce mai
rămăsesse din el, moletiera aceea, bocancii, cin-
reua, cartilagile, a trebuit să asist și am vă-
zut privirea opacă, rea a lui Luchescu cînd
Ileana aceea mi-a sărutat mina înainte de a
putea să mă împotrivesc și Maria a vorbit de
noi, de otașii români care l-am salvat pe cel-
lălți, și femeile mi-au dat flori, a fost un fel

Șoapte mișterînd văzduhul cheamă
publerea-napoi.
Ca pe aripe de păsări acut de-vino iureș
E aducerea aninate a zidirilor din noi.

A venit Mihai Viteazul să-i innumere pe-ai lui
Și de-a dreapta Domnul Ștefan își orînduie
osteniile.
Alexandru Ioan Cuza ingenuinca la Vaslui
Să primească-nchinăciunea din hrissovurii
iernii.

Ochii lui Vasile Lupu trec izvoare de neliniști.
Basarabii suie-n frescă pe cai aprigi —
pe cai vii.
Doar ce Vodă Brîncoveanu se încrunță
peste sineși
Și-n sprincenele-mbinat sparge stropi
de veșnicii.

Ies eroii de la Plevna, ca din bulgări
de durere
Ai cuprinderii în palma domnitorilor români.

de față cu mama, de față cu mine, cu satul, scosesea omenii, îi puseseră să aprindă focuri, linga tata l-au strâpuns pe popa Avram, l-au spuzurat de funia ciopotului, atunci l-am văzut eu pe Zoltan plin de sânge, Zoltan leventul, care era mai mare peste toți. În zori au intrat românii, mama le-a țesut înainte cu mine de mină. I-a dus unde-i uciseseră pe tata. Pe taica popa. L-a prins s-au întors așa. Au ucis-o pe trupul tatii, spălat, așezat în copșeur, în biserică, linga popa Avram, care-mi era unchi bun. Aduseseră la tata flori. Flori cite-ncap. Și la taica părintele. Venise tot satul. Cînd au intrat tancurile m-a luat moș Gheorghe. M-a dus la colibă. De-acolo la frati-su. Moș Tudor, pădurarul. Știa c-or să mă omoare. Să stînga neamul, zice: Hai fătuță, hai! Hai și-om mere că-i urgie și potop. Văd totu, Angela. Totu. Cum l-au lovit înii cu bocancii. Pe urmă au vrut să-l împungă și tata, că era zdrăvie, i-a zmulș unuia pușca și sînd s-o rîdice, Zoltan ăla l-a împuns în piept. Îi văd că era lună și o noapte dulce și...

— Fetița mea scumpă!
— Doamne, Angela, de ce?
— O știi mai bine decît mine! Și de dinainte de nucea lui Hosca!
— Îți cer ceva, Angela. Știi cît am fost a voastră, de cum m-a lăsat el la Turda, la Crucea Roșie și a venit Gicu călare și de-atunci am fost a voastră cînd te-ai întors tu la București și ziceai că sint fetița ta oropsită. Voi mi-ai dat mult, decît am visat vreo dată.
— Spune, Cristina!
— Lăsați-mă să fac ultimul an la Timișoara. Este singurul hatir pe care ți-l cer.
— Dar este căsătorit, prostuto și ai văzut ce-a zis atunci Augusta, cînd am fost la Costi, să aflăm dacă băiatul mai trăiește, dacă a scăpat de război și Augusta... Este un tip cumplit, s-ar putea să fie obosit, sătul, cînd s-a aibă copil, să fie un crai înrăit și bietul Mircea care...
— Dumnezeule Angela, cum poți fi atît de naivă? Am trăit o sută de vieți. Sint tot atît de puslîță ca el. Cum crezi să pot să mă gîndesc la un băiețel care e în afara de locaș, nu știe decît fotbalul și nu vorbește decît de fotbal și nu vîșează decît fotbal?...
— Mă-nspăimîntî.

— Între mine și toți, noaptea aceea. Și nîmeneața aceea. Și cealaltă nîmeneața...
— Te cînd a țesut el din padure și Ursu nu l-a lătrat, cînd moș Todor a ieșit cu secura și-a-ntrabat: cine-? și el a zis „om bun” și-a intrat în colibă și s-a așezat pe prici și-a cerut apă și moș Todor a cunoscut că-i aviator și cum puț uita cum i-a pusecăt moș Todor cînd sint eu „fata lu' don' d'reptor Tomci Crișan și-a lu' doamna invățătoare Saveta”, cum i-a omorit leventii și-s orțană și singură. L-a rugat moș Todor să mă ia cu el și cum s-a uitat el lung la mine și m-a strîns odăla la piept și cojocul ăla îl mîroșea a oale și el mîroșea a buzunari și-a intrat în colibă și-a mîroșea pînă în lunca Mureșului, pînă aproape de luncă și acolo am auzit că nechezind și vorbă unguerească, „doi” a soptit el și i-a făcut semn lui moș Todor să mă vegheze, s-a topit în ceața aia de zori, căzuse roșu și mi-era frig și-mi venea să plîng, pe urmă s-a topit și-a dus poezie-tele ori trei, ca de pușca de soc și un strigăt gutuit. „Stai nemișcată, fatucă” a zis moș Todor, s-a topit în ceață, am rămas singură linga o tuță plină de apă și era o liniște de-am auzit cum țupăia un iepuraș și-mi era drag de el, unde-l văzusem așa pornit și netemător cînd a zis „într-o zi” și-a intrat în colibă și s-a întins minie la foc și de unde păte de sânge. Poate nu erau păte de sânge, dar eu voiam să fie păte de sânge lor, pentru că, auzi Angela, văzusem cum a țîșnit singele tatii și abia în anul întii am înțeles că-i tăiaseră aorta. Nu eram altî de mică să nu înțeleg, nici atî de mare să mă-ndragostesc; m-am îndrăgostit mai tîrziu de acela care-a ieșit din ceață călare, moș Todor ducea calul de friu, s-a mai auzit nechezat apoi am auzit cum rusea caii cuțelăii de cucuruz și el m-a săltat în sa, moș Todor a zis „Să v-ajute Dumnezeu domn'ofiter, că tare ne este greu” și am trecut Mureșul călare de parcă în povește și abia cînd am ajuns la Turda, tot călare, țiu-c-am și adormit și el m-a țînat la piept și mi-am virit nasul în cojocel, abia atunci am înțeles că de fapt au fost două nopți și-o zi, c-am mers pe ferite și că ziua aia am stat totî trei ascunși într-o vale mărcinată, sub un tîrziu de zănea moș Todor că sint vîzuiți de vîzuire și pe urmă au retrîbit mereu ca într-un vis totu, nu-i știam nici numele și-mi aminteam cum minca el porumb și măceșe și bufnea, își țugăia buzele și zicea c-a ajuns un rumegător nenorocit și că are el grîjă „auz moșule, am eu grîjă să plătesc întotî și întreit că nu-mi place să rămîn dator, nimănu!” Și mie îmi zicea „fetiță mică, vitează și cuminte” și eu ștîu că atunci m-am îndrăgostit de el și l-am iubit în fiecare an altfel, îl așteptam să vină cu avionul să mă ia; alteori îl așteptam să vină călare, așa cum a ieșit el din ceață și cînd l-am văzut venind în marș-marș; Costi ne spusese doar că-l aduce... Și noaptea, cînd am călărit scără la scără și el nu știa, de unde să știe că mă țînuse în sa și că-l adormisem la piept sleită de oboșeală, de plîns, de spaimă, de durere și de-o fericire nespășă? De unde? Pe urmă cînd mi-a spus: „Am impresia că te cunosc de-o viață, nu-mi explice senzația, n-o lua altfel decît ca pe-o constatare exactă”, n-am mai putut. Erau în mine o bucurie sleită și-o spaimă și-o durere și-o dorință să-i strig că da, eu îl cunosc de-o viață și că de-o viață-l aștept, și-atunci și-a trecut dirigii în dreapta și l-am văzut veșnicu cu toate că ștîm de la Costi că este înșurat cu una din cele mai frumoase femei pe care Costi le cunoscu. N-am mai putut. De ris nu m-am făcut. Așa că vreau să mă duc acolo. Ștîu, sint, intuiesc, de ce-a plecat din București, de lîngă prea frumoasa lui soată. Probabil a vrut să-l pună căpăștrul. Nu crezi că nu ștîu totu de la Costi. Atît cît a vrut Costi să-mi spună. Ștîu totu și despre Augusta. Am să mă duc la spital, la Augusta. Voi plecați mine la București. Cursurile încep la 15. Gicu va putea obține totu. Pentru Gicu nu înseamnă nimic să mute o seță de promotie de la București în provincie.

— Și dacă nu poate?
— Mă angajez în producție și termin la seral.
— Cristina, mă înspăimîntî.
— Și pe mine mă înspăimîntî, Angela.
— Fragment din romanul „Villoarea”

În paginile 4-5: Tablouri de Oprea Olteanu

ion munteanu

debut

Tirgul curților interioare

Romanul apăruse în primăvară. Deși m-am temut că o să treacă neobservat, critica l-a primit căduros. La fel și marele public. În toamnă, am primit invitația de a merge în orașul T., pentru o înțînire cu cititorii și cu membrii cenacului literar al Casei de cultură a orașului.

Și intrucit toamna m-a alungat întodeauna de acasă, iată-mă în tren, spre orașul din nord în care nu fusesem niciodată. În orașul B. trebuia să schimb trenul, și cum rapidul cu care pleasem din București avea cîteva minute întârziere, am pierdut legătura.

În T. am ajuns după vreo patru ore. Bineînțeles că nu mă aștepta nimeni la gară. Nu mai credeau să ajung.

Întodeauna mi-a plăcut să mă descurc singur. Să mă orientez, cum se spune în armată, lătmă-mă într-un oraș străin, convins să nu întreb pe nimeni nimic, căuțind singur Casa de cultură. Nimic mă frumosea.

Strada aceasta trebuie să ducă în centru. Unu, deoarece este cea mai populată. Două, deoarece lasă gura mult în dreapta. Trei, intrucit așa sint eu că trebuie să fie. Niciodată nu m-a înșelat intuiția. Pe vremuri, cînd predam, le vorbeam studenților despre capacitatea intuiției de a surprinde adevărul, cînd logica și-a cam uitat argumentele acasă. Sigur, logica dă rigurozitate, intuiției, o ordonează. Sau o corectează. Nu putem vorbi și despre fenomenul invers? m-a întrebă un student. Nu, intrucit logica ordonează în virtutea unor reguli, or, intuiția nu are nici-un fel de norme. Intuiția este copilul dezmoștenit al intelectului. Hai-măna pe care nimic nu o ține legată de ceva precis, riguros.

La capătul acestei străzi trebuie să fie o circumă. Pe partea dreaptă. „Bă nu, pe partea stîngă, pentru că dimineața s-o lîngă” soarele, iar după amiaza, umbra salcîmilor s-o acopere. La capătul fiecărei străzi ce vine de la gară, trebuie să fie o circumă. Pentru a exista echilibru. Strada gării începe și se termină cu cite o circumă.

Nu m-am înșelat, în colțul din stînga, o clădire micuță, cu cîteva mese în fată, amîntește de un birt de țărî. Numai că aici scrie „Salon”.

Din fața circumă, așezată pe un deal, o pornește citeva străzi în pantă, cred, spre noul centru al orașului. Ciudat, parcă ar fi orașul înșurat de mine în roman. Și curțile acestea interioare care rup orașul de contemporaneitate și îl așează într-un ev mediu tîrziu... Mă încercăm un neexplicabil fenomen de familiaritate.

„Despre orașul ale carui străzi sint spînzurate, parcă, de sărutul unui zeu, n-ai prea multe de spus. Poate numai faptul că poezia mai aruncă din cînd în cînd cu cite o curte interioară, cu cite o poartă sculțată sau cu cite o invățătoare cu mandolină cu tot...” Propozițiile care mi se deschideau romanul, puse în gura eroului principal, mă obseda.

Și totuși, n-am mai fost aici niciodată. De ce, atunci, am sentimentul că îl cunosc? Această stradă îngustă duce în parc? De unde știu? N-am fost niciodată aici. Pași mă țîrau, împotriva voinței mele, pe această străduță. Să mă conving. La capătul ei, înima începuse să-mi bată cu putere. Emoția mă copleșea. Într-adevăr, parcă există. Se țîvălea acolo, sub privirea mea umită. Eram convins. Ștîm de acum, fără să mai merg, că în centrul lui era o fîntînă ce reprezenta o femeie din a cărei amforă, țînuță pe umăr, curgea apă. Și mai ștam că lîngă statuie era chiocșul în care, duminicel, fanfara orșului cînta Valurile Dunării.

Din cîteva pași repezi, am ajuns la statuie. Era și chiocșul. Bine, dar cum este posibil? Dacă este așa, atunci... atunci... și pașii au început să alege pe o stradă bine cunoscută, spre un loc pe care mi-era teamă să recunosc că îl știu.

Trebuie să fi avut o expresie ciudată, de vreme ce lumea se oprea să mă privească umidă. Mulți se dădeau la o parte din fața mea, lăsîndu-mi culoar liber.

Nu, nu va trebui să aștept, ștam că semaforul era strîicat. Da, uite băcănă! Și în usă, băcănul cel amabil care petrecea pe oricine îl intră în dugheană. Fără să-mi dau seama l-am salut. Mi-a răspuns cu un fel de nedumerire. Sigur, omul nu mă cunoștea.

Am luat-o din nou la fugă. Ștîm că nu mai am mult. Cîțiva metri... Am ajuns. M-am oprit citeva clippe pentru a-mi trage răsăritul. Deasupra ușii scria mare „Cărtîna”. Mi-am privit ceasul, da, trebuie să fie aici. Și dacă nu este? Pașii urcau scările sîrînd cite două trepte. Cunosteam sala. Acum nu mă mai îndolam de acest lucru. Ștîm că în colț, acolo... Da, era el. Surprinzător, era exact cum mi l-am închipuit. Trecură de prima tînerete, cu părul rar, căruț... Ștîm fără să văd ce mînăncă. Ștîm ce gîndeste... Fără să-mi dau seama, am început să-i repet numele în gînd. Deodată se ridică de la masă și vine spre mine. „Da, Domnule, m-ai chemat?” Sîteam prost în fața lui. Nu rostisem și nu gîndeam nimic precis. Îmi era teamă să nu țîșin. M-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu, Domnule, nu, m-am sprîjnit cu mina de o masă și continuam să-i privesc. „Țin să vă spun, începe el, că nu visati. Eu sint, într-adevăr, eroul romanului dumneavoastră. Întregul roman vi l-am transmis fără să știți”. Inseamnă, am bîlbiit eu, că romanul vă aparține? „Nu,

O istorie în imagini a literaturii române contemporane

Văzută de Ion Cucu

Premiile speciale ale Uniunii Scriitorilor pe anul 1984: Adrian Marino, Gellu Naum, Constantin Ciopraga, George Ivașcu

Ceea ce durează

Urmare din pag. 1

slovacă. Erosul spirit de reconstrucție, disciplină și spirit revoluționar la contemporani.

Toate acestea au o legătură destul de precară cu melanholia depărtărilor și exotismul. Ele, dimpotrivă, construesc statuari o spiritualitate a oamenilor de pe malul Dunării de o excepțională fermitate. Cu simplitate români prin secole, inflexibil statornici în loc și ideal. Construcții și personalitate colectivă prin vremuri cu claritate superba cu care s-au construit orașul capitală de județ, care privit de sus pare un soare tăiat pe jumătate, despicat de raze ce duc spre Dunăre...

Haiducime era prin bălți — cum nu — pentru că exotismul bărganurilor bintuie de ciulin, după care alergau bresnicii copii cuprinsi de nebunia febrilă a foamei, pierzându-se moarte aspră a saharelor de pământ crăpat — exotismul era, în fapt, mizerie cruntă. Mizerie cruntă și prin orașul cu miros de mironidii și peste de parfumi narcotizante și de limba românească colorată, grea, mustind ca bălțile de seva care urma să ne lase fruct, mare literatură.

Orașul cu Chire Chiraline și bălți cu Codini fierbea asupra în viațelul nicovalelor de la Franco-Română, mare înțelegere metalurgică a orașului și pe la cheul portului sătul de exotisme cu marj palate de armatori și favele mărginașe în care clocea mizeria.

Dinspre partea aceasta dacă privim spre bărganul dintre ape, liniile lui de fugă se văd deosebit de clar. O logică există-n toate, o linie există-n toate, uneori ascunsă, uneori trebuie s-o cauți atent, nu te lași furat de aparențe... să nu te-nseși.

Complexă, simfonică, epoca aceasta a României are o caracteristică, un motiv central al simfoniei construcției: ea este afirmativă. Astfel, Brăila contemporană este o înșelătoare, afirmativă, oamenii ei au demonstrat că pot să sece Dunăre dacă trebuie, pentru că trebuie, și astfel s-a născut Insula mare a Brăilei, unul dintre uriașele silozuri de grâne ale țării. Fosnes gril, orezul, porumbul prin bărganul Brăilei, de parcă, obședat, curg spre el valurile Dunării... Afirmăm! E forța noastră. Afirmăm, oamenii din bărganul dintre ape s-au apucat să trăiască onest, simplu, adică muncind organizat, harnic. Pentru că, sint splendeide noaptele în Bărgan, sint unice răsăriturile de soare pe Dunăre și au brăilei în ei o secretă poartă a sufletului pentru nostalgici, pentru frumos. Dar, la amiază, soarele bate drept și inginereste, fără pic de nostalgie, tot județul s-a brăzdat de canale de irigații, de drumuri și șosele, inginereste, lucid, s-a calculat în hexametrii poeziei muncii cam cât trebuie accelerat ritmul de viață al oamenilor și cam cu cât la sută trebuie accelerat ritmul în care frumusețea devine productivă și productivitatea utilă și toate la un loc schimbă lumea de vis a cimpicii și-a Dunării și-a bălții într-o lume civilizată, liberă și demnă. Pentru că, nu-i așa, nici un romantism nu respădă dacă nu e dublat de luciditate. Sigur, trebuie să fi se și ofere cadrul organizat în care să poți să afirmi.

El, brăileanul, e de fel, neam de neamul lui, harnic și inventiv. Ca să se illustreze, însă, stătu la investit numai în ultimul cincinal cam 5 miliarde de lei anual.

Pe vremuri, în vremuri ce nu-s așa pierdute în picla istoriei ci nu măsoară mai multe de douăzeci și ceva de ani, cind te duceai într-un loc îl și defineai prin ceea ce era el mai caracteristic, de obicei un singur lucru. Nu-i așa că pentru toată lumea Brăila însemna — Brăila, port la Dunăre? Ei bine, Brăila, port la Dunăre, este astăzi, și o știm tot mai mulți, capitala excavatoarelor românești, fosta citadelă a mișcării revoluționare Franco-Română devenită Uzina Progresul produce coloși cu care împinză — termen loc — țara și lumea. Deunăzi, îi vedeam uscând răzmitul dintr-o țară, în epoca erei Capitanii a excavatoarelor, a corcocișă și inovație, combinatul produce astăzi 90 la sută din fibrele artificiale ale țării, ca să dăm numai cifra cea mai înaltă.

Santierul naval Brăila este într-o ambițioasă — murtisă sau nu — competiție cu Galațiul și Constanța — și numai de asemenea rivalități avem parte! Capitala a excavatoarelor, a fibrelor sintetice, santier naval de anvergură internațională, mare producătoare de orez, Brăila este și capitala cămășilor, și cine vrea să zăbească, s-o face, zămbetul o sănătos, se spune că produce spontan nu știu ce, care ne întineresc, lucr care ar trebui mai amplu popularizat — dar țaraștim cu toții că acest

famos **Brainconf**, răsărit peste noapte la Brăila, face comert cu tot mapamondul, și cu mapamondul nu e de glumit, are de unde alege și uite că alege constant Brăila!

Realizări peste realizări, cifre importante, concluziile care nu pot fi contestate. În spațiile lor sint însă vieți. În spațiile lor sint zile și nopți de gând, de zbucium creator, de greutăți și poticneli, de examene pur și simplu.

Ai sentimentul, din ce în ce mai clar, că accelerând ritmul în acest sfârșit de mileniu, nimic nu e imposibil. La un moment dat ne gândim la Brăila că dacă oamenii acestora li s-ar spune într-o zi „mutați puțin Dunărea mai la dreapta” — și aceasta ar avea logică — așa cum au răsărit din bălți 72.000 de hectare de pământ, Insula Mare — tot așa s-ar petrece lucrurile. Ei, probabil că Dunărea nu va fi mutată, dar spectaculoase mutații se vor produce în oameni și pentru oameni până la sfârșitul acestui de mileniu. Planurile sint vaste. Ritmul mediu anual de creștere este preconizat să fie 5,9 la sută. Totdeauna mi s-a părut stranu să calculezi ritmurile, ritmurile de creștere, acest plonjon în viitor care, într-un fel, exclude, nu, înțelegerea? Această siguranță că totul va fi exact în parametri stabiliți. Și că înțelegerea, ea însăși, alăturat, e luat în calcul? Sau e exclus? În oricare dintre aceste situații, e limpede că noi înșine n-avem nici o îndoială că ritmurile acestea sint rezonabile, chiar se vor petrece, oamenii vor face. Am distigat cu timpul o conștiință colectivă de sine — dacă se poate spune așa — care e spontană cu respirația. Știm că avem un fond uman de înaltă calitate. Apt de autodepășire, avind capacitatea să inoveze mereu, să se replieze, să învețe, s-a instaurat un exercițiu — tot în masă — al gândirii și în acest sens se poate vorbi de o țară de intelectuali. Brăila această conștiință de sine se manifestă și în felul cum ține să se iubească pe sine, cu grijă de gospodar, de inginer, de artist. Există o zestre gospodărească de mare frumusețe și construcția nouă vine s-o implinească armonios, spații superbe de trăit și muncit, flori peste tot, comori de istorie, de cultură... Colorată, pastelată, crenelată și sculptată, Brăila coboară spre Dunăre parcă dansând valsul aceia minunat, valsul cu valurile Dunării...

E lucrarea lor, a brăilenilor, durată lor. A celor, pe malul Dunării e o pământ stător în care ape în care cresc generații, ca sejarii pădurilor seculare.

Ce se face din lubre durează...

Eroul ideal

Urmare din pag. 1

simțului realității; printr-o înaltă și mereu înaltă pregătire teoretică; prin modeste și prin consecvență; prin puterea de sacrificiu dusă, la nevoie, la extrem (dusă la extrem în chipul cel mai firesc, fără nici o drapare asazisă eroică).

Trăsăturile acestea de caracter, felul acesta de a fi, au fost concretizate în viață și de alți luptători, știți sau neștiți. Nu înmulțirea exemplor contază, cum spuneam, contază esența problemei. Mai ales că această esență — un anumit fel de a fi, profilul însuși al revoluționarului de astăzi, de la sfârșitul acestui veac, care nu mai poate semăna, nici măcar în treacăt, cu revoluționarul de începutul veacului — nu a fost evidențiat în chip suficient (și convingător) de către literatură.

Literatura a evidențiat mult timp imaginea luptătorului dirz și îndrăgii, capabil să reziste (fizic) la orice supraiecare, perpetuând astfel prejudecătă mai veche, o confuzie, de fapt, în virtutea căreia cel ce era mai dur și mai neîndurător era mai bun revoluționar, reflecta sau îndoiala, neliniștea întrebării, gîndirea vie și nuanțată, fiind scoțite, în raport cu un asemenea model infailibil, o pecingine tipic miburgheză. Au fost elogiați astfel, în destul de multe pagini, brutalitatea și primitivismul, care nu au avut și nu au nimic comun cu spiritul revoluționar autentic (brutal și grosolan poate fi, oricînd, orice necrop la mînte, orice sclerată).

Sîr după aceea s-a trecut la extrema cealaltă, cum se întîmplă adeseori, eroul ideal, revoluționarul care a fost și continuă să fie un ferment al vieții, a devenit, din punctul de vedere al literaturii, un om mărunț și neînsemnat (în adevăratul înțeles al cuvîntului), un om cam mălăeț, un Mitică recondiționat, mai mult vorbitor decît gînditor, prieten cu lozina și dusman de moarte al reflecției, incapabil, în

— Mihai Constantinescu, m-am bucurat nespus de mult cînd am aflat că împunător și prestigios dicționar enciclopedic de personalități contemporane **MEN OF ACHIEVEMENT**, din 1983, editat de International Biographical Center, Cambridge, England, ca și dicționarul de muzicieni **WHO'S WHO MUSIC**, edițiile 1980 și 1985, te asează între oamenii de seamă ai lumii și ai dividualizării. Violonistul de săvîșit și poet remarcabil. Apreciere pe care am regăsit-o cu plăcere și în rîndurile pe care îi le-a adresat, în 1971, cunoscutul compozitor francez de origine română, Marcel Mihalovici: „**MILITUMESC MARELE VIOLONIST MIHAI CONSTANTINESCU DE A-MI FI PERMIS CUNOAȘTE PE MARELE POET CU ACELĂȘI NUME. AMBII EMOTIONEAȘĂ ȘI INCENTAȘĂ.**”

— Drumul devenirii pe care mă invită să-l evoc încep demult, cam în jurul vârstei de 6 ani, într-o cetate pierdută, ca oricare cetate a copilăriei, unde, printr-un concurs fericit de împrejurări, am început să învăț arta sunetelor și a funcției lor organizatoare și redactoare. Vioara și munca încordată la ea mi-au dezvăluit un tărîm minunat, nou și plin de desfătări întru frumos, de care nu m-am mai despărțit niciodată. Întîmplarea a făcut ca încă de la primele noțiuni să mă bucur de profesor-reputat, primul meu profesor de muzică, care mi-a mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică, adică ceea ce numim în limbajul de descurajare a scolii muziciale, dar eu mai expresiv întîlnit compozitorilor, vibrația interioară a lucrărilor scrise de ei, studium cite 11—12 ore în fiecare zi. Primul lucru, fără de care o realizare autentică nu poate fi posibilă, este zestra genetică,

POSTA REDACTIEI de Ion Gheorghe

CĂCULEANU ANDREI: Această Monogramă, „Două curcubeie, cerul înflorind / două lumini, întinerire mărind. / Să ne-nălțăm, culorile răsucite / în nișoara de miresme și de raze / să ne iubim în viațel de bronz / al unei nopți neliniștite. / Supărări de talnice dorințe / frunze plângând lacrimi de cer / și firul de iarbă ca văpaie-ntr-o noapte. Clitii, căutați-vă și vă spovediți la mașina de scris.

EMIL PERSA: Acest *Cuza Vodă*, dar să n-o luai prea de bună, că vă vinde cu ocazia mică. Deci „Cuza vodă vine în sat / pe drumul vechi al iubirii. / În capitală clopotele bat / peste munți sunetele iubirii. / Pe rîurile Tării Românești cîng ani de legendă din cîmpul cu flori / Pădurile ară, bătrînii țărani / mîna boii spre pădure ascultînd prîghivghetori“.

ION CĂNĂVOIU: Ultima troică, așa „Nînge peste stepe / Valuri de opal / Iată că începe / Dabul carnaval (.) Fregălisem troica / Să zburîm cîntînd / Numai amîndoi ca / Frazetele în vînt (...) Lasă să mai cadă / Și un fulg sublim / Pină cînd zăpada / Iată, devenim (...) Gerul năpraznic / Nînge cu nămeți, / Tarnă-nînde praznic / Sîngilor poezi / Vor sosi mese-ni-n Aurii calești / Hei, Serghei Esenin / Spune-mi unde ești? (...) Numai amîndoi ca / frunzele cîntînd / Hai, ne-asteaptă troica / Și un cal flămînd“.

STĂNESCU EMIL: O, voi care audeți „Fuseseră aduși înapoi de mare / cu chipurile defigurate / cînd nimeni nu mai credea să se întorcă / Dar ce întorcătoare: cum de-i purtase înapoi / Din esuața lor călătorie, / și cum de răbdă pămîntul / Lovirea lor cu spalmă de nisip? / Cum într-o mare zbuciumată / Atunci mai fu-nimprăsură — ne-astea cu puțință / ca să întorcă pe cel ce nu se-ntoarce / La locul viu, pe cel ce-i doar al morții / Vai, cum ați fost vîntoși, dragi fîntîi? / Vai, voi ce stați cu aripile ude / Dintr-un întimplător zădărnice zbor / O, voi care audeți aceste albe scoici din noaptea „Primele amprente: „Pe marginea rîului coborînd spre septembrie / umbra fainelor păduri / acoperă în tăcere / urmele. / De acum înainte / cineva mai ține în mînă / roadele acestei prime explorări a adîncurilor. / Doar

atît au lăsat / în teren / o vreme / urmele cîmzelor de / gumă — amprente tari — pe / fata văii“.

ION DIACONU: „Cînd am să-ți trec peste pîntec / piatra asta de rubin / și simți că dorul are să-ți prindă trupul / precum o curea lată / revino în apa cîntecelor mele / Te scaldă puțin / soplește-ți în ea cîndoarea de iarbă / Nîmă aiună copacul brațelor mele / teo-vinde / dezmetitărîndu-ți / deasupra rotol al buzelor noastre de tine uitat / ... / Iubirea se fie luminașă toată de trup / Hei, Doamna mea ce ai fruntea o furtună de stele / fugi! / De-acum vraja mea o intrerup, / Fugi! Doamna mea mareașă magie-de-acum / Tu porți în pîntec frumosul / ca pe-o prigoană trîzie“. Dar grozi și fără vîduț zecul.

DANIELA VIDESCU: De toamnă: „Mîros de toamnă / frunze-ngălbenite sub ochiurile de cer / vestec în fiecare an / ... / Se topește iarbă în talnice ruguri / și cerul cade peste ploape / mîngîind cu stînea sa / turmele / Marile turme ostentive“. Pîns de seară: „Mă aștern unori / cu capul pe mîini / Mă aștern unori cu trupul pe pămînt / ... / și plîng / Vîntul atînge buza tuturor gîndurilor / Le strănută locul, le duce în gol“. În noaptea: „Singură în parcul de fum / Mă aștern în frunziș / Și-mi privesc talpa grea / Peste umăr / Strivitoare de fum / Luptător ucis / Să strîvîv sub propria lui umbră, în durere nemîșcat / ... / sub frunte, ploape, li sint buzele ei / și degetele i-s-au chircit de frig / Ud, nisipul îi lipsește spatele, / cum polenul, nervurile subiri din aripile fluturilor / și Pteptul îi e străpuns de lănc nenumărate, / și umeralii îi sint zdrobiți de pietre / Ea singură, cu pîrul curs pe față, / plînsă și

VIDIU I. CIORNEI: V-a rătăcit textuallismul: chestia după care poezia ar fi o pînză scrisă zîs de mare. „Mă aștern unori / cu trupul pe pămînt / ... / și plîng / Vîntul atînge buza tuturor gîndurilor / Le strănută locul, le duce în gol“. În noaptea: „Singură în parcul de fum / Mă aștern în frunziș / Și-mi privesc talpa grea / Peste umăr / Strivitoare de fum / Luptător ucis / Să strîvîv sub propria lui umbră, în durere nemîșcat / ... / sub frunte, ploape, li sint buzele ei / și degetele i-s-au chircit de frig / Ud, nisipul îi lipsește spatele, / cum polenul, nervurile subiri din aripile fluturilor / și Pteptul îi e străpuns de lănc nenumărate, / și umeralii îi sint zdrobiți de pietre / Ea singură, cu pîrul curs pe față, / plînsă și

umedă mai știe să-l aștepte“ — este poezie curată, și text nontextualist.

GEORGE MIHAILOV: Atît și aproape nici atît: „Ca un minz / cu miros de fin / te-ai lipit de / palmele / mele / ... / te-ai / ascuns de toamnă / în carapacea pămîntului“.

FLORIN CAȘĂCU: Amintire: „Fosnetul verde al soarelui / cînd tu ai plîns, cînd / mîna ta pe umărul tăcerii / făcu de-odat' să fie seară / Puteam atunci să ne-amăgim / că vor veni pîrîșii să ne caute / în mijlocul aceluia cer / cu stele / Și-am adormit cu strigătul / pe buze“. Înșă cîntîi poezie multă, altfel nici să nu mai spuneți să sînteți buzoian de Siriu.

CIOCAN MIRCEA: Ar fi, nu prea mult, Cînt: „Nici mîla nici flor / ... / Intense lăcăruri / Prin inimi plătuse: / O seară crește / Din alta renăscînd / în drumul dintre mamă / Și mormînt“. Învațați ale metaforei și mai trimiteți.

FLORESCU I. DUMITRU: „Să ne oprim pe plaiul verde / Al minunatului bucurii / Nici cînd eu nu te voi mai pierde / În lumea cipelor pustiite. Fie, dar văzută-i, auzită-i mai de toată lumea.“

TRANDAFIR SIMPETRU FĂUREI: Din Amalgam de gînd și vis: „Iubito, iubito / gînduri și vise / destrăbîndu-se / bombe de rouă / curcubeu cetoș“. Înșă banale foc.

CARAGEA IULIAN: Fragmentul: „Nu există pasărea-impărat“ ce-și face buze pe mormintele / ... / Zburătoare doar zău / De teama stelelor; / Nu pasărele cîmestri ferindu-se în vîzduh / Adevăratele pasări sînt izbită / și umbră / Albă piatră din riu lei în palmă / Și piatră nu zboară. Lîna de miră: „Tocmă și mi-șuca și lasă-mă s-o caut! / Gîscă albă și acum în pămînt, / Penajul ei ciufulește copaci / Pulpelui ei sînt blînde și moi ca femeia / ... / Mă odihnesc să-mi închipui / Că mă ating genele gîșii / ... / Elăcâu tonnatic, mă îndrept spre nord / Hălăduiește gîscă albă pe pojiștea / Libertatea e întrecătoare și linia de miră. Masa ca o mireasă uitată: „Fac o baie, îmbrac salopeta / Pătată de uleiuri și benzine / ... / Alături cuțitele, furculițele / Masa ca o mireasă uitată / Cartofii — mucenici ai pămîntului, / Sarea, singurătatea — / Ea are o frunte de împărăteasă, / pe zi ce trece are o frunte tot mai de împărăteasă“. Trimiteți.

IOSIF BERARU: Prieten, dar pe unde sînteți? Nu vă zărim: „Ai piecat cu aerul greu /

Din cuvintele grele / Dar el a venit înapoi, ca un zeu / Și mi-e bine / Am rămas prieten / Cu neocunoscut prieten / Din tine“.

CONSTANTIN DASCĂLU: Moartea lui Labis: „Decembrie, o stație universală, / Unde odată-n vreme s-a oprit, / Sania argintie a unei stele, / Și cîntecul ierbil s-a trezit / Șoștia cîmestri, / Cînd noaptea, cîntecul, / Se-aude-n depărtare / Măceși sîntarici, / Far cavaleri de soare / Străjeri îndepărtați / Cu flori de lumină, / Ingina în murmur / Răcoarea senină“. Dar nu prea vigoare, nu deloc frumoasă nebulă.

DIANA SUCU: Această viziune de mai trimiteți: „Plouă? / Pe această planetă nebulă / Și apa ajunge pînă la lună / Înotăm / obosiți spre țărîmul primet stiele / Lăsînd în urmă o lume / care pierde“.

IOAN BIRIȘ: „Între două bătl de inimă / pasărea se întreabă / încotro va zbura, / roata încotro va alerga. Înșă mai mult nu e, decît îi.

OFELIA CRĂȘTEȚI: Din Poezii 1. — În spațiile armate: „Înaintea veșii e noaptea / În spațiile armate / e încă zău / creșterea lacrimii / înspăimîntată / numai în ochiul celuiului“. Poetul revoluționar: „Poetul nu face armele / El doar le încarcă: / Glonțul e o parte din el“. Cum credeți.

CORNELIA PREDĂ: De la dv. așteptăm. Fluturi de noapte: „Căutătorii de lumină / Zbură în jurul flăcărului / Petalele voastre pufoase și negre / De catifea, mi-au atins obrazul / Nu-i felinar fața mea / Voi sînteți fiii nopții, dar voi / Iubii lumina / Să vă-nălțați vă place / ... / Fluturi de noapte / Voi sînteți triști / Voi n-aveți Regina nopții e prea albă / Vă este teamă / De purtarea ei / Și adormiți pe-o frunză / Îmbătați de-al ei parfum / Fluturi de noapte / Pe stradă vă oprit / Pe-un felinar / De stilp ori de trăsura / Și citeadată / La o fereastră“. Dorință: „Aș vrea să plece / Departe, departe / În nord sau în vest / ... / Să bea apă din izvoarele / În mîna care-țoște / Cu pictoarele goale / ... / S-alerge și să se-aranice / În marea de iarbă / ... / Să-ngine pasărea / Și să se-nvrtească / În jurul copacilor... / Să nu se mai întoarcă / De-acolo, nicînd“. Așa, deci! Dar cu întoarcere de grade multe!

NICU POP: Trimiteți, nu mai stați pe gînduri!

CAVY MECA: Ierni, în scurtare: „Cînd geul gîndurilor noastre / Învîsmîntat în albul mut / Își pierde florile măiestre / Pe geamul

casel nevăzută / cînd stropii de dureri uitate / Nasc viscolul nelămurit / Afară haos ce se zbate / În timpul parcă-ncremînt / ... / Înconjurati de portelanuri / În brațe c-un motan de pișla / prin negăsite idealuri / Ajunge pluta fără viață“.

DANUT DINU: „Să te pot crede cu un somn / Să fie confundare de culor și o cadă / Albastre, care-l unuă / De vînt, de oameni, ori de stea. / Lumini luceau în nopți tîrzi, / Far pentru crunțele beții / Sîrșite tragic și solemn / În cor de jale, bilci etern / Marionete fără față / Ițesau ritmat spre dimineață / cînd deschideam un aparat / Mai vechi ca vinul parfumat / Într-un beam cafea-ur / mea amară / Singurătăți a cita oară? / Un buletin de știri vîene / Timpul, probabil, adormea / În pijama cu dungi adînci / Încercănat, cu plete lungi / Să-mi pun și masca peste față hei, / oameni buni, e dimineață! / Celelalte, prave învîmășite, și înegale. Mai trimiteți — dactilografica“.

BELINDA: DIAMANTE: „Trebuie să caut ochiul tău în mine / trebuie să-ți spun că încă n-am habar / să impart cuvîntul iubire / la doi / ... / de plictisală sparg veselia / string apa în cioburi / nu închid roborul fericii la ora 22 / și nu mi-e cald. / Zilnic încerc să scriu gura / și cînt litere / În solzii de pește mi se par diamante“. Cu bine!

VIOLETA ANTONESCU: Vă întoarcem urarea: „Bună dimineață“. „Aveam o cameră banală / Spre strada, geamul și o cadă / Albastre, care-l unuă / De vînt, de oameni, ori de stea. / Lumini luceau în nopți tîrzi, / Far pentru crunțele beții / Sîrșite tragic și solemn / În cor de jale, bilci etern / Marionete fără față / Ițesau ritmat spre dimineață / cînd deschideam un aparat / Mai vechi ca vinul parfumat / Într-un beam cafea-ur / mea amară / Singurătăți a cita oară? / Un buletin de știri vîene / Timpul, probabil, adormea / În pijama cu dungi adînci / Încercănat, cu plete lungi / Să-mi pun și masca peste față hei, / oameni buni, e dimineață! / Celelalte, prave învîmășite, și înegale. Mai trimiteți — dactilografica“.

ION CONSTANTIN POP: Nici urmă de poezie, în ce ne-ați trimis.

M. PROCU: Jertfa, mai jertfind finalul: „Aduci jertfa pomilor / sulfarea mea de zăcăz / și cerul plin de licori celeste / toate le depun / la pictoarele pomilor / le sîrșit ciobulele înfrăcinate / zac copleșit la mișcarea crengilor / și-ascult sunetul frunzelor pe clavicula / mea / doar-doar vor zbura pasări de lemn“. Înșă conștia din celelalte se-arată „mamă bună. Inima puetuturi: „Această căprioară care plînge / și-a cărei lacrimă o tin între crengi copaci“. Și: „Lacul pe care dansează / o balerină invizibilă / Muză: „Clădirea, această clădire / a fost strivită / de gîndul — meu“. Priveam: „Floarea de cîreș / a căzut ieri peste mine / în timp ce priveam / gîndina cerului“. La lipsește totuși batăta de dîncol: sună, dar nu răsuna.

MARIUS SMINCHEȘ: Din Tăcere: „Nici-odată pămîntul / n-a fost verde / Verde a fost doar / sămînța lui / urcînd“. Altele, să vedem urcare.

miron rusu barian

Facere
Miinile...
Miinile late și pline dospiră-n SOLSTIIȚUL BUNEI SPERANȚE
Geneze
Treze
Miinile-acestea care și-ascultă prefăcerea — crez
Miinile-acestea... (și cele de-o seamă)
se-osează-n renașterea dalbă —
Miinile-acestea care descind
Și care vor fi
Nepoții-n visare
Și calea ferată spre-azurul cel mai lumes
— Prelungi magistrale
— Statui călătoare

— Albastru de-albastru
— Sosire... sosiri...
Auda-le timpii
Crează-le timpul.
Antirăzboinică
Europene făgașe și-nînderi din foste imperii
cu teamă-n blazon
Noroadele
Dintre hotare nu se mai vor minate sub
trăsnit
Pacea
E-n liniști
Unica formă de lege
A celui cu mers vertical...

● „COPIUL CUNOAȘTE LUMEA PRIN JOC. Dar oamenii maturi de astăzi cine sînt? Copiii de ieri. De aceea ne-am put întorcă la copilărie și nu prezentăm un joc interesant“. Acestea sînt cuvintele directorului artistic al Teatrului Comsomolului Leninist din Moscova, costumul împresă cu Valentin Ciornih, și regizor pe scena teatrului moscovit, a piesei „Facem un experiment“. Piesa a lăsat discutiile furtunoase în lumea teatrului, se zice, în timpul pînă cînd a început să fie o comedie romantică, dar în ea se vorbește despre lucruri serioase referitoare la organizarea muncii și a producției, legislația muncii, calificarea cadrelor, problema inovativilor etc.

oameni cu miinile curate, metodele lui de muncă trebuie să fie principala morală...
● MEL GIBSON este noua stea a cinematografului australian. După cum relatează revista „Annabella“ care apare la Milano, presa americană nu mai conștie să-l asemene pe Mel Gibson cu Gary Cooper, Marlon Brando, Errol Flynn sau James Dean. Cu toate acestea, actorul se ține departe de lumea Hollywoodului. „Despre lumea de la Hollywood din cele mai multe mai groznicie amintiri, spune el. Vieți distrușe, relații inumane, droguri și nebunia nervilor, care face viața omului imposibilă. Nu aș putea lucra în asemenea condiții. Dacă nu aș ști că pot lăsa totul baltă oricînd pentru a mă întoarcă la familia mea din orașul de lângă Sydney, la numai cîțiva pași de mare...
Dar cine este Mel Gibson?
Are numai treizeci de ani și locuiește la o fermă de lângă Sydney împreună cu soția și cei trei copii ai lor. Dramul lui în lumea filmului a început înșă la Hollywood în filmul „Gallipoli“, urmat de „Anul vieții periculoase“, ambele realizate de Peter Weir. A urmat apoi o nouă acțiune după revolta de pe Bounty apoi „Riul“, și în fine, comedia „Doamna Sofiei“. Majoritatea filmelor lui abordează tematica lumii satului australian. Regizorul Mark Rydell, cel care a realizat „Riul“, îl consideră a fi — prin talent, siguranță, energie și temperament — una dintre personalitățile cele mai puternice ale cinematografului mondială a anilor optzeci.
„Riul“ este unul dintre filmele propuse pentru premiul Oscar 1986. El nu a fost înscunat cu acest premiu, dar Mel Gibson nu are motive de supărare. În momentul de față este actorul cel mai căutat în Statele Unite. Atît de teatru, cît de film. „Mă bucur joc o mare parte din viața de Arthur Miller în Australia decît să fac filme comerciale în America, unde mă simt ca un străin într-un mare mecanism străin“.
Fără îndoială vom mai auzi de el. Poate îi vom și vedea.

CONFABULE

Un țaran trece strada

Căld afară, căld și înduntru. Numai sub nuc era o părere de umbră, acolo era bine de stat. Acasă nu era nimeni, așa că nu avea cu cine să vorbească, cîpii se făcuseră mari și plecaseră, la unul din ei se dusesse și nevastă-sa, să-l ajute. Mincare făcuse dis-de-dimineață, dar alte treburi nu mai avea, doar așa, să-și facă. Dar era prea cald, vîpș, nu alțecua. Numai că sub nucă... Așezat pe un acțiun, începea să se mai răcoarească. Nici chiar așa să nu facă nimic... La vecin nici o mișcare, nu intrase și nu ieșise nimeni. O fi fost băgaf în beci, după răcoare. Pe drum nici țipenie, doar poștașul ce abia trecuse, altfel cine să mai fie? Căld. Pe seară... trebuiau stropite roșiile. Dar pînă atunci?
— Vecine, strigă, măi vecine!
— Ei, îi răspunde vecinul, ieșind din beci cu o sticlă plină. Ei, ce-i?
— Ce să fie? a trecut poștașul și nu ții-a lăsat nici un ziar.
— Aha, i-auzi, Dar de ce să-mi lase?
— N-ai abonament?
— N-am.
— Nici eu n-am, dar mai iau așa, la liber.
— La liber? se miră vecinul lăsînd sticla jos, lîngă gard.
Se duse să aducă două pahare, de fapt două borcane de mustar, pe care le umplu, unul întinzîndu-i-l peste gard.
— Și zi așa, a trecut. Noroc.
— Nu ții-a lăsat nimic. Noroc.
Căld. În curte o rață își scutura aripile de prof. Puțin mai țirziu ploua.

REMEMORARI

Singur în Mongolia (XII)

bila de cristal era împede ca un strop de rouă. Și în primul moment Hanul o privi dușmănos și cu suspiciune. Se gîndi să pedepsească pe străjerii care-l lăseseră să treacă pe bătrînul pustnic nepercheziționat. În definitiv, în traisia pe care o purta atîrnată de gît el putea ascunde o armă ucigătoare. Străjerii se pîrșă și faptul au avea vînta paralizată înaintea acestui zădărnice care stătea în fața lui fără spaimă. Un fel de abandonare ciudată, o molesală vecină cu beția pusă stăpînire pe trupul său. Ar fi putut să-l omoare, desigur, lanca se lipse de pieptul slab dar el nu avusese puterea și curajul să transmită mișcarea fulgerătoare a morții. O clipă doar, cît clipirea unui fulger, bătrînul deschise pleoapa și privirea sa limpede, goală ca neantul, îl paraliză. Acum se uita la bila de cristal și, spre uimirea lui, în rotunjimea clară desuși imagini de mult uitate. Văzu înții palatul acela din cărămidă albă și lamaseria din spatele lui și mai văzu lacul somnoros punctat cu nuferi roșii. Palatul era acum pustiu. În balcoanele cu arcade răsărise iarbă triumfătoare și lungile colonade subțilate spre vîrf erau înecate de iederă. Odiinoară, de mult sub poartă nu prea mult, într-o oamă din Anul Șarpelui venise aici călare, neînșoit de nimeni, să vadă ce fac samanii și scribi imperiului, cei pe care îi lăseseră liberi să viețuiască în camerele reci și înalte. Fi mutase din Kara Korum să nu-i mai vadă zilnic în jurul său, să nu-i mai audă vorbind despre mișcarea stelelor, și înălțarea lumii pe Marele Cer Albastru. Veneau și răspundere neîntrebați, încercînd să dea sfaturi, să prezică viitorul, cațe mai de care mai gălăgioși și în același timp elocvent și el nu-i mai putu suporta și, ca să scape de anturajul lor, le puse la dispoziție palatul înconjurat de apă, sfătîndu-i să etea, să privească bolta și să mișgălească pergamentele albe intru slava lui și a imperiului. Îi lăsase o vreme, apoi, auzind că nici unul dintre samanii și scribi exilați în benevolențor izolare nu se supun legii date de el, că nu respectă interdicția legată de folosirea aceluiași țărî, că noaptea de noaptea năvălesc în stăpînire țirtele femeilor văduve și unul mai nebul îndrăznește chiar să pună la îndoială calitatea lui de

nemuritor, hotărî să-i pedepsească. Nu înșă înainte de a le face o ultimă vizită. Și o făcuse. Era într-o duminică. Intrase pe aleea străjuită de doi cedri bătrîni, adormiți sub arșița năpraznică. La fisorul de pază nu era nimeni. Lamaseria cu idoli ei de lemn părea pustie. Un lama bătrîn, îmbrăcat în galben, stătea în mijlocul pașiiții de la intrare. Pe trupul său, pe brațe, pe umeri și chiar pe creștet se odihneau porumbei sălbatici. Intră pe sub portalul în formă de potcoavă și pătrunse în curte. Soarele ardea necruțat, și nici o adiere nu tulbură neclintirea aerului, nici în jur, nimeni care să-l întîmpine sau mîcar care să-l întrebe ce caută. Descalcează și lasă calul liber. Pătrunse în sala de jos, pe marmura căreia stăteau părăsite resturi de mîncare și băutura și în mijloc, pe un fel de podium, dormea cu vîroa sub cap chior lăutarul său preferat. Deodată, în liniștea amiezii, se auzi tropot de cai și văzu cu bucurie garda personală descălcînd în curte. Erau 50 de tineri războinici, dintre cei mai înalți și mai puternici, cei care juraseră să accepte moartea spre păstrarea vieții Marelui Han. Și atunci se hotărî să îndeplinească acel seap spontan de necruțat. Revăzu episodul privind în bila de cristal, în care se reflectau imaginile de atunci. Pentru moment îl cuprinsese spaima. Cine era acest bătrîn chel și caraghios care cunoștea cele mai secrete episoade ale vieții? Cum etea cu puțință ca în rolocozul acela mic cît un pumn de copl și stea și să-și privească în oglindă pe care le-ar fi vrut pe unde pierdute? Ar fi dorit să alba pe cineva aproape, un războinic din gardă, una dintre neveste, sau chiar pe înteleptul Kitai. Dar era singur. Văzu deodată răsărînd în strălucirea apei lîmpezi un pămîc cu coadă multicoloră. Nu se mai uita la bila. Leopardul adormise sau murise. Bătrînul pustnic stătea nemîșcat. Doar el strivi bila sub picior ca să nu mai vadă nicodată acele imagini pe care singur le credea pierdute. Iată cum acum reinviaseră. Pajistea era pustie. Dinspre arcadele rotunjite nu se auzea nici un zgomot, numai vîntul nepăsător al stepei, suflînd în jurta imperială, îi aducea aminte că

Din cuprins: ● România, pămînt al speranței ● Redescoperirea lui Eminescu ● Pașini din cartea păcii și antifascismului ● A fost asasinat Titulescu? ● Originea românească a ceangărilor ● Challenger — un zbor pentru eternitate ● Orșul asediat de Iavă ● Ciurma Gay ● SF ● Ce mai e a colință Ulise? ● Avocatul diavolului ● Steaua cupei campionilor Europei ● Sfinx ● San Antonio: Substituie ● Domino.

oblescului. Zecă mii de tineri au trăit la poalele dealurilor din Podgoria Aradului o extraordinară lecție de istorie și patriotism, aducînd prin fapta lor pasnică de azi un sublim omagiu tinerilor eroi din septembrie și octombrie 1944. Intr-o seară de vară, la monumentul eroilor de la Păuliș un țaran a aprins o flăcără a recunoștinței. Un uriaș cor a cîntat între cinstirea eroilor „Eroi au fost, eroi sînt încă“, „Din Tara Mărilor“, „Marsul lui Iancu“, „Trompetele răsună“, „Treceți batalioane române, Carpății“, „Presărați pe-a lor morminte“, „Hora Unirii“, „Sus înimă, români“. Cîntece mai vechi sau mai noi, cîntece despre o istorie eroică. Omagiu aduc tu-

Drumuri și destine

Realitatea la care ne referim cel mai des în literatură este „natura umană“. Observăm înșă mai puțin cît de tare se modifică descoperirea ei, în funcție de condițiile de viață și de structura formelor de civilizație, sau de mijloacele aflate la îndemina oamenilor. În urmă cu cîteva decenii, critica literară specula asupra semnificației convorbirilor telefonice în proza lui Salinger, ca expresie a alienării în proza modernă, cum s-ar putea găsi cu ușurință o interpretare mai generală pentru accidentul de automobil din Lumea după Garp, marele roman al lui John Irving. Aglomerarea de mijloace materiale conduce la forme de umanitate în schimbare, chiar dacă în mîna care-țoște / Cu pictoarele goale / ... / S-alerge și să se-aranice / În marea de iarbă / ... / Să-ngine pasărea / Și să se-nvrtească / În jurul copacilor... / Să nu se mai întoarcă / De-acolo, nicînd“. Așa, deci! Dar cu întoarcere de grade multe!

Realitatea la care ne referim cel mai des în literatură este „natura umană“. Observăm înșă mai puțin cît de tare se modifică descoperirea ei, în funcție de condițiile de viață și de structura formelor de civilizație, sau de mijloacele aflate la îndemina oamenilor. În urmă cu cîteva decenii, critica literară specula asupra semnificației convorbirilor telefonice în proza lui Salinger, ca expresie a alienării în proza modernă, cum s-ar putea găsi cu ușurință o interpretare mai generală pentru accidentul de automobil din Lumea după Garp, marele roman al lui John Irving. Aglomerarea de mijloace materiale conduce la forme de umanitate în schimbare, chiar dacă în mîna care-țoște / Cu pictoarele goale / ... / S-alerge și să se-aranice / În marea de iarbă / ... / Să-ngine pasărea / Și să se-nvrtească / În jurul copacilor... / Să nu se mai întoarcă / De-acolo, nicînd“. Așa, deci! Dar cu întoarcere de grade multe!

Realitatea la care ne referim cel mai des în literatură este „natura umană“. Observăm înșă mai puțin cît de tare se modifică descoperirea ei, în funcție de condițiile de viață și de structura formelor de civilizație, sau de mijloacele aflate la îndemina oamenilor. În urmă cu cîteva decenii, critica literară specula asupra semnificației convorbirilor telefonice în proza lui Salinger, ca expresie a alienării în proza modernă, cum s-ar putea găsi cu ușurință o interpretare mai generală pentru accidentul de automobil din Lumea după Garp, marele roman al lui John Irving. Aglomerarea de mijloace materiale conduce la forme de umanitate în schimbare, chiar dacă în mîna care-țoște / Cu pictoarele goale / ... / S-alerge și să se-aranice / În marea de iarbă / ... / Să-ngine pasărea / Și să se-nvrtească / În jurul copacilor... / Să nu se mai întoarcă / De-acolo, nicînd“. Așa, deci! Dar cu întoarcere de grade multe!

pornind cînd a vrut stăpînire el și oprindu-se acolo și atunci cînd acesta a dorit. Nu are nevoie nici de gară, nici de aerodrom și nici de port. Clitau în reflecția construcția majorității „întîmpîrilor“ evocate în carte. Scurte introduceri creează fundalul psihologic și social, nu neapărat înovovat, de la care se dezvoltă „evenimentul“. O tragedie datorată abuzului de alcool pleacă de la o discuție în care acest urit și terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indiscutabile calități și cu o existență profesională și morală fără pată ajunge într-un moment de slăbiciune să-și dezvăluie o înimăgnabilă aptecare spre rău... Despre terminările pot fi cîmștate post-cum, dar pantiții la evenimentul rutier, de vectorii activi ai răului. Un om cu indisc

CULTURA ROMĂNEASCĂ ÎN LUME

DE CURIND, de sub teacurile editurii Nakadoli din Tbilisi (R.S.S. Georgia), a apărut în limba georgiană un volum selectiv din opera poetică a lui Lucian Blaga, sub titlul Pașii profetului.

ADMIRABILIA, carte în limba română a apărut cu puțin timp în urmă la editura Libertatea din București. Îngrijitorii redacției și responsabilii Todor Ghilezan; ea aparține poetului și traducătorului de excepție Adam Pusioloși și se intitulă: Nu-mi amintesc prea bine, bu-nul meu prieten. Selecția și traducerea din lirica poetului sîrb sînt semnate de un alt binecunoscut poet, Ioan Florin, iar prezentarea grafică de Todor Ștevanovici.

În urmă cu 20 de ani (din aceiași timp cu generația de poezii românești Hyperion) cu volumul Există pînă, în același timp, o toan Florin cuprinde doar poeme din volumele: Refugiu în broderia dialectală, 1977, Ploeme, 1977, Ruptura, 1978, Aducătorul de daruri, 1980, Gura încetănată, 1982, precum și un număr de 10 poezii inedite imănunchate sub titlul Omul de foc.

În fața acestui nou volum în limba română semnat de Pusioloși nu putem spune decât: „Carte frumoasă, cinste cul-te-a scris!”.

ÎN NUMĂRUL, sau din luna, revista Fjela care apare la Pristina - Iugoslavia în limba albaneză, publică un ciclu de poeme din lirica lui Nicolae Dan Frunțelota, precum și o prezentare a autorului. Traducerile sînt semnate de poetul Bakı Ymeri.

Omul unei cărți

Un autor straniu, o carte stranie, cu un destin curând straniu fiindcă, dincolo de o laborioasă și fructuoasă activitate de publicist și de animator cultural, dincolo de un alt roman „Flegel a viros telett” („Nori deasupra orașului”), de citeva nuvele, studii și traduceri, dincolo de amintirea unui intelectual spiritual, prietenos și vesel din omul și artistul Kuncz Aladár (născut în 1886 la Arad, mort în 1931, la Cluj) rămîne doar o carte. El a fost - și prin opera sa este - homo unius libri, omul unei singure cărți. Și încă una „de amintiri” dintr-un lagăr de concentrare din timpul primului război mondial aliat la „ca-pitulul pămîntului”, în Franța, în sud de Pîns-tère, în Vandee, pe o insulă din oceanul Atlan-tic, Noirmoutier, într-un vechi castel feudal. A încerca „retrairă artistică a războiului” - a transforma adică trăirea acelor vremi cumplite în artă - a fost o teză sau o preocupare critică, teoretică a lui Kuncz Aladár, în cauză cător literaturii, pentru care însă considera că „nu avem distanță necesară”. Și-a găsit-o totuși. La doisprezece ani după eliberarea din Noirmoutier, și-a contemplant retroactiv trăirile. Lagărul, tovarășii de detenție, întîmplările mărunte în apăsător - întregul acest univers - concentrațional pe care l-a recumpus sau fixat într-o nouă și definitivă realitate sau existență, ca a artistului „Fekete Kolostor” („Mă-năstirea neagră”) o carte pe care am tradus-o im-preună - mai corect zis, după sau alături - cu regretatul Corneliu Codarcea, în 1970, în 40 de ani de la apariția și la 25 de la cel de-al doilea război mondial. Am tradus-o mirat, poate nu de prospețimea, de viață, de adevărul ei estetic, ci de interesul epic, factologic cu care se urmăreau cele 25 de capitole insirate în peste 500 de pagini. Mirarea provenea pentru mine, participant la cel de al doilea război, din faptul că față de grozăviile întîmplare pe fronturile de luptă - și în spatele lor - față de cele 30 de milioane de morți împrăștiți prin ghețurile eterne sau în deserturile fierbinți, în aer sau în apele oceanelor, față de holocaustul a 6 milioane de ființe umane arse în furnacele Ger-manyiilor hitleriste sau în neșlefulăcile ale Hiro-shimaei, ori pierite în alte inimaginabile mo-duri sub sau a umane - nici măcar bestiale nu-i de zis, fiindcă fiarele au totuși o „mă-sură logică” proprie a uciderii - față de sin-glele, lacrimile și durerea ce-au învățat și soaieră în ultimul ei cataclism, față de toate acestea, evenimentele petrecute între anii 1914-1919 în „Mă-năstirea Neagră” și narate de Kuncz Aladár par o nimică toată: în total citiva zeci de morți, vreo doi inebunși, de mizerie, de singurătate, citeva sute de claustruți într-o închisoare sau în cel de cinci ani, te-i drept, cei mai frumoși ai omului - în plina lui tinerețe...

morții”, de „Jurnal intim” care ar continua, într-o formă inspirată de „romanul colectiv al eului”, o bogată tradiție literară transilvă-nă maghiară de opere de acest gen - începută de Bethlen Miklos în secolul XVII și continuată pînă în zilele noastre de autori ca Kemény Zsigmond sau Moricz Zsigmond sau de Jurnalul „de închisoare” al lui Kazinczy Ferenc ori de „amintirile de prizonierat” din Siberia ale con-temporanului său Márkovits Redion; Boka László consideră „Mă-năstirea neagră”, unul din cele mai mari romane egocentrice” și în același timp „primul roman maghiar al colectivității, care prezintă transformarea unei mase alături la hazardul determinat de un eveniment tragic într-o comunitate adevărată”. Lui Gaál Gábor - care n-a privit nici acest roman, nici ac-tivitatea lui Kuncz Aladár cu prea mult en-tuziasm - i se pare opera unui „îndrăgostit de luzurile estetice” ajuns în cele din urmă „col-dicatul lesimurilor estetice”. Emil Isaac vede - aflat în carte, cit și în activitatea autorului ei - o pleoacărie „pentru buna înțelegere între popoare”. Nicolae Balota, poeta cel mai bun cu-noscător și critic român al literaturii maghiare, „apropie” sau explică universul „Mă-năstirii negre” prin „psihologia de prizonierat sau dete-necție” din opera lui Dostoievski - „Amintiri din Casa morților” - sau a lui Kafka - din „Cas-telul” de ex. - sau de „lumile” lui Thomas Mann din „Muntele vrăjii”, cu eroii lui separați în „cel de sus” - bolnavii condamnați din su-natoriu - și „cel de jos”, cei normali, cei li-beri; tot el stabilind și trăsătură fundamen-tală a romanului, a eroilor săi: aceea de „transcendere de evadare a eului” omeneș oprimat, silit să trăiască împotriva aspirațiilor sale. Evadare pe care Kuncz Aladár și eroii lui din „Mă-năstirea neagră” o încearcă și parțial o realizează în muncă, în artă și în cărți, în lec-tură - în acțiune adică și în visare.

Tentativa în care romanul își are un izvor, în orice caz un predecesor - încă „nesemnala” de critici - în „Voyage autour de ma cham-bre” a lui Xavier de Maistre, și el autorul unei singure cărți - „Opere complete”: cinci po-vestiri totalizând un volum de 150 de pagini! -, autor cu care Kuncz Aladár are, cred, afinități surprinzătoare. Ca și acela, își cunoștea bine înaintașii, de toți maestrul prozei, și se exprima ca ef: firesc, simplu, spunînd fără ostentație lucrurilor pe nume. Zăruvind faptele cum le văzuse, dar eliminînd din ele amănuntele ne-esențiale. Ca bunii pictori vedea în lume - și în sufletul omului - ceea ce alții nu văd, cu-lori, gesturi, soapte, atitudini care apoi - ca în umbrărele și „romaneștile” sau „cinematogra-ficele” picturi flamande ale lui Bosch sau Brue-gel - se alcătuesc în tablouri, la rîndul lor constituite din „sub-tablouri” sau scene de neuitat. Dar spre deosebire de Xavier de Maistre, care, închis și el în „arest de cameră” în urma unui duel, își trimitea spiritul și ima-ginația - ca toți scriitorii francezi ai marului secol - al iluminarilor - să plutească printre cla-sicii antichității, sau în saloanele literare printre nobili și „cuvintele de spirit”, Kuncz Aladár, fără a iubi mai puțin cărțile, clasicii sau stilul frumos, se dăruiește, cu stimă, milă și dra-goste, semenilor lui - suferințelor, speranțelor lor de mai bine, dădînd subtil și convingător pentru dreptul omului la o viață ferită de umi-lire ori înjosiri, dreptul la o viață omenească, liberă.

Nicolae Crișan

Balkanice

VIERA VUKSICI-VITOSEVICI

Impletitura

O mare odaie
Din fluturi

Si doi serpi
Se ivira

Așteptind ca zidurile
Să fie săruțate de licheni

Iar tu mi firul
Măști verzi

Impletit plasa
Pentru fluturi.

STEVAN TONTICI

Scurt raport din Germania (I)

Toamna în Germania păsește frunzele
Cad în urma ta cad
Indiferent de unde ai fi

Zina e soare
Noaptea lucește unori luna

Poetul Gerd E. Hoffman
N-are pie de rătăci în suflet
Din cele ce mie mi-au fost date pe Lume

Dimineața pe-aici oamenii
Dorm pînă țîrziu
Cei bătrîni tresar în somn
Nu știu de ce.

In românește de
Dumitru M. Ion

Luceafărul

Revistă editată de
UNIUNEA SCRITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTA
ROMÂNIA

REVISTA STRĂINĂ

SUB TITLUL „SUFLETUL ȘI CUVINTUL”, „Literatură și artă” publică un număr de articole semnate de regretatul scriitor sovietic Valentin Katnev, care a încetat din viață la 12 mai a.c. De fapt, scriitorul încearcă să răspundă celor care au afirmat că opera lui are un pronunțat caracter publicistic.

„Unul literat dacă este artist adevărat - nu trebuie să se spună că s-a făcut și din să nu scrie, scria Katnev. Artistul adevărat împletește în opera lui socialul și personalul, artistul cu publicistica. Nu merge să despărți acestea, așa cum nu poți deslășii conținutul formei. Această dependență reciprocă există de cînd lumea, încă de la nemur-torele opere ale marilor măestri ai antichității (Homeroi) din și la Dante și Пушкин, scriitorii care socialul, politicul și personalul s-au contopit într-un tot, formînd un întreg indivizibil... Înce-r-că să folosești publicistica în literatură sînt multe. Să luăm, de pildă, capitoul final din „Război și pace”. Vom constata că pe aproximativ 30 de pagini Lev Tolstol își explică ideile sale referen-tiv la război și la pace. El încearcă să analizeze cauzele apariției și evoluției evenimentelor istorice. Este un act de fenomenal puteri, faptul că într-o mare parte din această analiză, înțelegerea vîntului lor - să ucidă milioane de oameni unde, va călătări capăt al lumii. Aceasta este publi-cistica de cea mai înaltă calitate...”, conchide re-gretatul scriitor sovietic.

DUPĂ SUCCESUL RĂSUINĂTOR obținut cu ples „Up and Under” (Deasupra și dedesubt) inspirată din culisele meciurilor de rugby profes-ionale, îndrăgita echipă a lui John Gábor și regisor John Gábor a terminat de curînd o nouă piesă avînd ca subiect tot lumea sportului. Este vorba despre lucrarea „Blood, Sweat and Tears” (Sînge, lacrimi și lacrimi) în care sunt analizate situa-tia unei judecă - eroia principală a piesei - a-torul tratează probleme legate de poziția și si-tuația femeii în societatea britanică contemporană.

ÎN DOMINIUL DE TELEZIUNĂ DIN HELGAND pregătesc pentru începutul sezonului de toamnă filme care cuprind episoade esențiale din viața a patru dintre cei mai mari scriitori sîrbi. Primul episod este dedicat celui mai mare poet sîrb sîrb I. Jaksic (1822-1878), foarte puțin cunoscut și pu-cit și ca autor dramatic și povestitor. „Cazul Laza Kostic” (1841-1918) este titlul celui de al doilea episod, bazat pe creația lui Branislav Nușkic (1864-1938) dramaturg ilustru ale cărui piese de teatru se joacă și în prezent cu mare succes în teatru. Baza de creație este înțelegerea și analiza a-tor scriitorilor reprezentativi din literatura na-tională - care dintre mărturie este contemporană acestora sînt cele mai demne a fi transpuse pe ecran și prezentate în fața contemporanilor noștri.

MIRAIL SATROV A SCRIS O NOUĂ PIESĂ DE TEATRU pe care a intitulat-o „Dietaura con-știnței”, care a avut premiera în luna martie pe scena Teatrului Comunei din Moscova. Piesa, despre care critica scrie că reprezintă un important pas înainte în creația dramatică a lui Satrov are următorul conținut: în redacția unei reviste de literatură sîrbă apar două con-cluzii ca și tălăse într-o apă stătută, că de lip-se ideile noi, entuziasmul. De aceea se nota-rea baza de creație este înțelegerea și analiza a-tor scriitorilor reprezentativi din literatura na-tională - care dintre mărturie este contemporană acestora sînt cele mai demne a fi transpuse pe ecran și prezentate în fața contemporanilor noștri.

LA HELGAND A FOST INAUGURAT MUZEUL LITERAR. Între aceste acțiuni de interes național a fost scri-torul Pa Tin, care a încetat din viață la sfîrșitul anului 1968. Între exponatele muzeului se găse-se peste 500 cărți ale scriitorului, manuscrise, ma-nuscrisuri, portrete, fotografii, înregistrări, seven-teze filmate etc. Materiale expuse se referă la pe-rioda de la începutul secolului pînă în prezent.

SCRITORUL SOVIETIC VIKTOR ASTAFIEV, în anul 1968, și-a făcut publică hotărîrea de a scrie un roman contemporan, în afară din timpul războiului, dintre care unele au și fost publicate în „Pravda”, „Războiul” - spunea el - din ziua din care sînt în discuție și în discuție zăgăzuit unilateral”. Pentru a și cit mai veridic, Astafiev se întîlnise cu veterani de război, cu în-vățătorii din școli, cu scriitorii și artiștii. „Tragedia poporului german sovietic în aventura războiului de un furtur dement este cumplită, dar noi n-am reflectat suficient la aceasta.”

Referindu-se la planul romanului său, Viktor Astafiev a declarat că vrea să zugrăvească, la aman-unt vîrstă oamenilor din tranșee care, după răz-boi, plîngă adînc în noaptea dintr-o cameră, tangențial, amintind numele lui Vasco Gabilan, Baklanov, Kondratiev, Koroelkin, Vorobiov, Ko-levov, Karpeov și Egorov, Viktor Astafiev a adău-gat în lucrarea sa, în afară de descrierile de galerie - stilul meu refuză să numească alții tranșee - sînt zăgăzuit în trecut, fragmentar, ca fiind ceea de planul al doilea...

ÎNAINTE DE CISTIGAREA INDEPENDEN-TEI, activitatea literară era foarte limitată în Guinea-Bissau. Nici nu era de mirare într-o țară în care majoritatea covârșitoare a populației era ana-lifetă, în care primul gimnaziu a fost înființat în anul 1963, în această țară a fost declanșată mișcarea ar-mată de eliberare națională. Singura producție literară scrisă în portugheză, dintr-o țară cu bîstinașe, era cea a colonizatorilor portughezi. În aceste condiții, prima măturie a literaturii naționale a devenit antologia de poezii în limba portugheză, intitulată „Antologia” în anul 1977. Ea cuprinde creații a paisprezece poezii născute între anii 1946-1967, care exprimă atașamentul față de țara de eliberare națională, dorința de a se elibera și pentru natura „aficată” dar și atitudinea critică față de antagonismele tribale care slăbesc solidaritatea africană. Marca majoritate a poezi-ilor sînt scrise în portugheză, doar foarte puține scrise în creoleză, un dialect african al limbii portugheze. Un obstacol dificil în dezvoltarea „artei culturale” a fost constituirea barierei în limba. Peste 60% din populație, circa 700 000 lo-cuitori, vorbesc diferite dialecte, portugheza și creoleza fiind înțelese în școli. Problema limbii literare rămîne în continuare deschisă.

În anul 1974 a apărut o a doua lucrare, „Anto-logia tinerilor poezii - începuturile construcției”, cuprinzînd creații a doisprezece poezii dintre care șase figurează și în prima antologie. Predomina-pozitivă scrisă în creoleză, în care se afirmă că destinata antologiei, aceea de a fi „o armă în slujba poporului nostru în problemele procesului revoluționar”, după cum scrie în prefață. Două dintre cele mai importante lucrări ale literaturii din această țară au văzut lumina tiparului în Portugalia. Este vorba despre volumul „Lupta este primăvara mea” (1961) datorat lui Vasco Cabral reprezentat de frunte al vieții politice și cul-turale, și „Nu pot să mai tac”, datorată poetului Heidero Proença (născut în anul 1956). Nu demul-t a fost înființată Uniunea scriitorilor și artiștilor plastici, care îndrumă literatura activitate cul-turală din țară.

SEFERIN ȘI REZISTENȚA NAȚIONALĂ. Cu-vîntarea poetului Gh. Seferis, roșită către cores-pondenții presei străine din Atena, apar în zori zilii de 6 aprilie 1941, cînd Germania nazis-tă a invadat Grecia, a fost găsită recent în subsolurile al Ministerului Presei din Atena. În acea perioadă, Seferis fusese în serviciul de informații și-i convocase pe corespondenții străini pentru a-l anunța de rușinul act cotropi-tor. Textul conștientă al Gh. Seferis a fost expus la o expoziție de fotografii și documente inedite din aceeași perioadă, deschisă nu de mult la Atena.

„BACANTELE” LA DELPHI. La Teatru antie din Delphi, a fost prezentată piesa Bacantele de Euripide, într-o nouă concepție regizorală și de interpretare, experimentală, a lui Theodoros Terzopoulos, directorul artistic al celui de a doua festival internațional al tragediei antice. Experi-mentul, care stimulează interes deosebit în mijlocul oamenilor de teatru și-n presa greacă și stîrnind de specialitate, constă în comportamentul cororal al artiștilor. Mătură funcționară dăuce la autonomia, la libertatea mișcării în scenă, pen-tru redarea bacantului.

În cadrul simpozionului internațional de la Delphi privind arta, tragedia clasică, s-au prezen-tat și comunicările cercetătorilor greci: Aris-toxenos Skladas, profesor universitar, și Ilias Spyropoulos.

PÎINEA ROMÂNILOR (III)

CLIPLE DIN VARA LUI '44

După toate fragmentele de scrisori re-produse pînă acum, o sumă de întrebări și răspunsuri și a tuturor celor ce îndrăgesc răz-boalele, implicit, se cuvine să-i acordăm clar-vizinea cu anume rezerve. Din Jurnalul ei se înțelege destul de limpede că tragedia Româ-niei, în tulburare an '40, n-o afecta doar în sine, ci și în măsura în care încerca societățile Franței și Marii Britanii. De asemenea, res-tițiile ei mondeno cu demnitarii fasciști de la București, Wilhelm Fabricius sau Pellegrino Ghigi, chiar dacă admitem că le angaja cu un cert sentiment de disimulare și cu intenția de a trăge din ele un folos pentru țara sa, ne în-cetărează totuși că spiritele cosmopolite nu au o patrie în sensul în care are o patrie oș-tăsul de rînd. Nu întîmplător, prietena nu și-a dus misiunea pînă la capăt și fragmentele de scrisori colecționate de ea au rămas să zăcă într-o arhivă cu înțelesul destul de stufoase.

În cadrul ei, aceste fragmente reprezintă cu a-tuți mai mult un reper luminos asupra situa-tificării curia nu putem emite vreun dubiu. În anul ei, aceste fragmente reprezintă cu a-tuți mai mult un reper luminos asupra situa-tificării curia nu putem emite vreun dubiu.

La 27 iunie 1944, sergentul George Henry Deally îi scria mamei sale din Hamsworth, North Pontrefact, Yorkshire, Marea Britanie: „Săptămîna trecută, prietenii noștri americani au organizat un spectacol spre a-i distra o oră sau două pe ceilalți camarazi prizonieri. Nu mai e nevoie să-ți spun că micul nostru grup de vreo 12 englezi și-a avut partea sa de con-curs. Așa că am scris o piesă foarte scurtă și șase dintre noi au interpretat-o. Bineînțeles, am jucat rolul unui fete, cu un ceafec în loc de fustă și cu două perechi de șosete sub pul-lover în loc de sîni. Am reușit să fac rost de un costum dintr-un reper luminos asupra situa-tificării curia nu putem emite vreun dubiu.

În aceeași zi, sublocotenentul Edward R. Draminsky îi scria domisoarei Valeria Draminsky din Racine, Wisconsin: „Putem privi strada și oamenii. Cu cît stăm mai mult între ziduri, fetele devin mai frumoase. Nu ne arată oști-tățile dar cele mai multe sînt foarte distanțe...”

La 28 iunie 1944, căpitanul George W. Legat îi scria soției sale din Detroit, Michigan: „Oa-menii de aici, ca și mulți dintre militarii, par să fie foarte prietenoși cu noi, mai puțin în timpul raidurilor și imediat după bombardamente. Nu amîi închipui că vor fi prea amabili cu noi, astfel: dimineața, a avut loc o călă-tărie asupra Bucureștilor de cînd am ajuns aici...”

În sfîrșit, la 30 iunie 1944, sublocotenentul Jackson F. Dunn îi scria soției sale din Clo-ver, South Carolina: „Am căzut prizonier la 31 mai. M-au prins lângă Craiova, în partea de sud vest a țării. Am petrecut prima noapte în pîmîntul satului în marginea căruia m-au captu-rat. Adușeră săptămîni de captivitate și ne-am în-tîlnit totuși acolo. Am fost obiectul curiozității țî-ranilor și mulți se invitau jur-împrejurul nostru. Dar pot să-ți spun că ne-au tratat foarte bine. Ne-au adus fel de fel de mâncăruri și băuturi și au făcut tot posibilul ca să ne sim-țim bine. Unul dintre băieții era ușor rănit și l-au chemat pe felucul satului să aibă grijă de el. Ceea ce m-a uimut a fost că desi s-ar fi chemat că eram un dușman al acestor oameni, nu ne arătau nici un fel de răchînă. Cel pu-țin așa mi s-a părut mie. Chiar și jandarmii ne-a întîmpinat într-un mod afeart, ne-a salu-tat, mi s-a spus că am fost înțeles și că m-au pri-tenos și și-n cerut șosete că trebuie să mă pe-ctoneționez. Nu am de ce să mă plîng, pen-tru că ne tratează foarte bine. Nu sîntem în-tîr într-o închisoare. Mergem și la biserică și singurul lucru de care as putea să mă la-mentez este că nu am nimic să facem în afară de a place cu siguranță să merg la țară și să mu-cesc vreo citeva zile. As accepta și lucrul greu în o fermă, orice, numai să scap de monotonia. Alteceva care nu prea îmi place este că avem știri puține din lume, mai ales despre acest război. Mi-a teamă că nu se poate acrirea prea mult credit ziarilor de aici. Ca în toate țările ocupate de germani, zărele sînt pline de co-municate de la Berlin...”

Ce puteau înțelege niste oameni cîzuți din cer despre ceea ce se întîmpla în vara acea fierbinte în România? Nu întîmplător, în scri-șorile lor din iulie înțînim și ambiguități, și încheietudine. Dar o amare realitate nu putea fi contestată: românii nu erau dispuși să-și pă-teze onoarea. Comportamentul lor față de cap-tivii continua să se dovedească ireproșabil.

La 1 iulie 1944, din lagărul de la Timișul de Jos, sergentul Robert T. Locky îi scria unui prieten din West St. Paul, Minnesota: „...Din nou primul supă, în fiecare zi. Se pare că

România e tot mai populată de aviatori ameri-cani și nu își poate permite să ne răsteie. Sînt sigur că după război Statele Unite vor judeca bîlcanii întregi mai bine decît și-au închipuit că ne judecă și pe noi...”

La 6 iulie 1944, din București, locotenentul Paul E. Krueger îi scria domisoarei Odile Puppelmeier din Edingham, Illinois: „...Odată într-adevăr, ai fi surprins să vezi țara în care am ajuns. Seamăna mult cu America. Clima e asemănătoare. Peisajul e asemănător. Totuși, are un stil diferit de arhitectură. Cu toate ace-s-tea, citeva dintre clădirile mai mari sînt cu adevărat frumoase. Oamenii sînt foarte intere-sanți. Sînt împletitii clasei de înalte putere cum citeam noi în cărțile de istorie. Cu alte cuvinte, să ajungi aici înseamnă o experiență și-ge-neris. Totuși, ar fi mult mai bine dacă ne-am bucura de alte condiții. Poate într-una din zi-lele următoare vor crește și privilegiile noastre și ne vor putea amesteca cu românii, cu să în-țelegem cu adevărat cine sînt ei...”

La 23 iulie 1944, locotenentul Warren Myer îi scria tatălui său din Mont Marion, New York: „...Cîțiva dintre ofițerii români vorbesc engle-zeste, așa că schimbăm opinii asupra multor subiecte. Poporul român e foarte asemănător cu cel american, prin felul în care trăiesc și se înțîn. Sîntem împletitii clasei de înalte putere cum citeam noi în cărțile de istorie. Cu alte cuvinte, să ajungi aici înseamnă o experiență și-ge-neris. Totuși, ar fi mult mai bine dacă ne-am bucura de alte condiții. Poate într-una din zi-lele următoare vor crește și privilegiile noastre și ne vor putea amesteca cu românii, cu să în-țelegem cu adevărat cine sînt ei...”

Colecția de extrase din corespondența prizo-nierilor de război aliați, întocmită de Martha Bibescu în vara dramatică a anului 1944, se în-cheie aici. Dedicîndu-se ameliorării soartei cap-tivilor, scriind în felul ei un interes patri-otic, scriitoroasă plină de viață și de simpatie, aceasta la înălțimea unei reputații recunoscute pe plan internațional. Două scrisori din arhiva sa personală, ce i-au fost adresate nemijloci-t, spun mai multe despre acest adevăr, lipsit de ecou în documentele oficiale:

La 13 august 1944, sergentul american Charles Boyer, matricol 32767338, a scris următoarele la doamna Bibescu: „Vă scriu și din partea camarazilor mei răniți, internați în spitalul militar Regina Elisabeta, spre a vă mulțumi, în felul nostru modest, pentru multele și minunatele cărți pe care mi le-ați trimis. Orice american care a ci-tit sau va citi o carte aici își va aduce aminte de voi și de amintirile pline de petrecut în tovarășie, această la înălțimea unei reputații recunoscute pe plan internațional. Două scrisori din arhiva sa personală, ce i-au fost adresate nemijloci-t, spun mai multe despre acest adevăr, lipsit de ecou în documentele oficiale:

La 13 august 1944, sergentul american Charles Boyer, matricol 32767338, a scris următoarele la doamna Bibescu: „Vă scriu și din partea camarazilor mei răniți, internați în spitalul militar Regina Elisabeta, spre a vă mulțumi, în felul nostru modest, pentru multele și minunatele cărți pe care mi le-ați trimis. Orice american care a ci-tit sau va citi o carte aici își va aduce aminte de voi și de amintirile pline de petrecut în tovarășie, această la înălțimea unei reputații recunoscute pe plan internațional. Două scrisori din arhiva sa personală, ce i-au fost adresate nemijloci-t, spun mai multe despre acest adevăr, lipsit de ecou în documentele oficiale:

Peste aproape un an, la 25 mai 1945 din Hun-ter, Washington, a mai sosit o scrisoare la doamna Bibescu. De data aceasta, a mai sosit o scri-voare la doamna Bibescu mama aviatorului ame-rican Charles Langenour, înhumat în parcul cas-telului brîncovenesc, chiar pe locul unde căzuse cu parasuta în flăcări:

Dragă prietensă și scumpă prietenă, De cînd am primit scrisoarea prietenei dv., domisoara Vinud din Brookline, Massachu-setts, am simțit o mare ușurare, fiindcă amă-nunte despre sfîrșitul tragic al singurului meu fiu. Și așa vrea să-ți exprin adinca mea recunoștință și grațitudinea pentru ceea ce ai făcut pentru mine. Sînt și în asentimentul tatălui său și al celor din jurul sale. Primul meu gând a fost că eu mai rămîș încă o mulțime de oameni într-adevăr buni în aceste vremuri ră-vășite de război. Și dv. faceți parte dintre ei. Fiul meu a fost un băiat cumsecade, blind și atent față de mine, iar pierderea lui ne-a pro-voacat o durere adîncă. Fie ca Domnul să vă binecuvînteze și să vă aducă înlînare. Este cea ce repet în toate rugăciunile mele și știu că El vă va recompensa. Din nou, vă trimit mulțu-miriile mele din inimă și pentru aceleora care v-au ajutat. Sincera voastră, Mattie Lan-genour...”

Desigur, în cazul de față, asemenea rînduri puteau fi adresate nu numai unui om, ci și unei națiuni.

Mihai Pelin

SPORT

Fetele - momente de glorie

ecurile marelui succes internațional al echipei de fotbal Steaua au început să se stingă. Contribuie la estompa-re acestei celebrități chiar echipa prinl comportărilor ei neconcludente din ultimele evoluții interne și externe. Echipa din Ghencea se află în faza unor solicitări de care pînă acum n-a fost supusă nici o echipă românească. Este vorba de țaria turemelor internaționale la care o acceptat să participe și al căror rost se pare că nu l-a înțeles. Rămîne să mai vedem cum va face față ocaziilor echipă dublerilor răspun-deri pe care le presupun căt meciurile campio-natului cit și cele ale naționalei. Precedentul experienței craiovene în această direcție consti-tue o înaltă cotă înentă căreia Steaua sperăm să-i facă față. Său dacă nu, ei, componenții for-mației dinamoviste unde strălucesc acum două din stelele Universității Craiova: Cămătaru și Balaci. Marele examen al Stelei abia a început. Să-i urăm succes.

Dar ceea ce ne se pare intru totul revelator este trecerea pe primul loc în palmaresul per-formanței românești o sporturilor individuale. Dacă echipele de volei, de handbal, de rugby, etc. nu mai dau satisfacție, iată că sportivii români par decizi să afirme supremația anga-jamentului individual. O serie de strălucite suc-

cese internaționale ne vin de la inotători, de la atleți, de la caiaciști și canoisti. La inot, fetele noastre au arătat că în ierarhia mondială se anunță o nouă școală a performanței. Un loc întii, odată cu un record mondial, un loc trei și cinci, în competiții extrem de tari, - pînă acum inaccesibile inotătorilor români - spun foarte mult despre valoarea româncelor la ultimul campionat mondial de natație. După cum nici locurile cinci și opt ale celorlalte concurențe din România nu-s de disprețuit într-o bătieile unde zecimile și sutimile de secundă sînt de-cisive. La fel de strălucite sînt și performanțele fetelor și băieților noștri la campionatele mon-diale de canoac-canoe terminate recent în stră-înătate. A fost o ploaie de aur, de argint, de bronz. Nu mai trecem în revistă performanțele atletice datorate în primul rînd, fetelor noastre. Ceea ce e de reținut este că la noi sporturile de echipă cedează vizibil pasul în fața celor individuale și că aici în competiția volorică dintre băieți și fete, cele care se impun, la distanță, sînt fetele. Sportul feminin din România trece printr-unul din momentele sale de glorie.

Interim

Redactor șef:
Nicolae Dan Frunțelota,
Mihai Ungheanu (redactor șef
adjunct), A. I. Zăinescu
(secretar responsabil de redacție)

REDAȚIA : București, Piața Șteintei nr. 1, tel. 1732 09
ADMINISTRAȚIA : Calea Victoriei nr. 115, tel. 80 74 95
Tiparul executat la:
COMBINATUL POLIGRAFIC
CASA ȘTEINTEI